VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 43

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

PREPAD U KLANCU

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og U MESECU NOVA SVESKA!

64 STRANE — 1 DINAR!

PREPAD U KLANCU

Naslov originala:
William Mark:

Überfall am Tecca — Pass

Copyright 1969 by Martin Kelter
Verlag

Nad strmim, bakarno-mrkim Roki planinama nadvilo se azurno plavo nebo Kolorada.

Putem kroz uski klanac s mukom su se probijala velika kola jedne porodice doseljenika na Divlji Zapad.

Taj „put" je, usvari, bila uska staza, kojom su se nekada probijali Indijanci, a kasnije i beli doseljenici.

Četiri riđana upinjala su se do iznemoglosti tražeći kopitama oslonac u stenju da bi mogli da vuku kola uskom ali strmom stazom.

Pred konjima je, na uvek istom odstojanju, išao stariji čovek. Imao je kovrdžavu riđu kosu i grubo, preplanulo lice sa mnogo bora, a ispod gustih obrva caklila su se dva zelena oka.

Džes Hekert je imao šezdeset dve godine i za sobom težak život pun patnji i razočarenja.

Godine 1848, dakle pre trideset godina, na donjoj palubi jedne iseljeničke lađe stigao je u Boston. Nije mu bilo teško da podnese muke dugog putovanja morem od Irske, jer je putovao u Novi Svet. U raj o kome su se u staroj Evropi pričala čuda.

Ali ono što ga je čekalo u novoj domovini bilo je mnogo gore od onoga što je ostavio u Severnoj Irskoj. Na žalost, on više nije imao kud. Nije imao ni centa da plati put nazad.

Mesecima je stanovao u barakama zloglasne „Severne četvrti" Bostona, sve dok jednog dana nije sa grupom sličnih beskućnika prebačen teretnim vozom u Pensilvaniju. Istovarili su ih u Pitsburgu i odveli na rad u željezaru.

Tamo je radio ropski posao. Irski seljak je stegao zube i nije klonuo pred velikim otvorima užarenih visokih peći — ali to nije bio život, to je bio pakao.

Nadzornik Benet, čovek divovskog rasta, batinama je ljude terao da rade. Jednog jutra Ircu je prekipelo i udarac njegove čelične pesnice oborio je nadzornika koji je prilikom pada udario glavom o vrata peći. Na mestu je ostao mrtav.

Džes Hekert je pobegao. U tome su mu pomogli drugovi sa posla. Danima i noćima je kroz divljinu bežao ka jugu. Kada je prešao granicu Kentakija bio je tako iscrp-

ljen, da se na pruzi prema Leksingtonu srušio kao mrtav.

Vozovoda Džoni Berd ga je našao i odveo kući u Leksington. Tamo je Hekert upoznao Vilmu sa kojom se veoma brzo oženio. Odselili su se u okolinu Leksingtona, koji je tada bio u procvatu i Džes je radio na jednoj farmi.

Sudbina je i dalje bila protiv njega.

Na farmi je radilo nekoliko crnaca koje je gazda brutalno maltretirao. Hekert to nije podnosio i rekao je to gazdi. Zato je izgubio taj posao. Istina, brzo je našao drugi — ali ne i mir.

Iz jedne nevolje padao je u drugu. Mučio se i radio kao radnik od farme do farme — pa je i nehotice odlazio sve dalje na zapad.

Na reci Tenesi, jedva pedeset milja od Misurija, tvrdoglavi Irac je izgradio svoju farmu. Ali i dalje je teško živeo. Dva puta mu je izgorela kuća, a onda ga je dokusurila goveđa kuga i jedna banda, koja je napala farmu.

Ni sa decom nije imao sreće.

Prvo dvoje dece — blizanci — umrli su odmah po rođenju. Treće dete se udavilo u reci. A onda se rodio Bil, a odmah za njim i Meri. Deset godina kasnije rodio se Tim.

Život Hekertovih bio je bez radosti, pun tuge, lišavanja i napornog rada.

Posle kuge i napada bande Džes je prodao ono malo zemlje što je imao i produžio ka Zapadu. Sada su već mesecima bili na putu. Džes Hekert je čvrsto odlučio da pređe planine Roki preko kojih dosta skraćuje put. Iako su ga svi upozoravali da odustane od tog puta, tvrdoglavo je produžio dalje.

Obišao je Denver, jer je mrzeo velike gradove. Tako je stigao do naselja Empajer, a odatle je krenuo ka Vinčemu.

— Planine su neprohodne — rekao mu je jedan stari rančer. — Morate ići gore prema Lindlendu, ili ka jugu, preko Ledvila, to je bolje nego kroz Teka...

Tada je prvi put čuo ime: Teka!

Da — ali on će ipak proći kroz Teka-klanac. Ako bi išao preko Lindlenda ili Ledvila to bi bio zaobilazni put koji je duži najmanje šezdeset milja. To je suviše veliki put za konjsku zapregu.

U Vinčemu, poslednjem naselju pre klanca, šerif mu je rekao:

— To je nerazumno! Prolaz je težak i za jahača, a za dva konja, jednog do drugog, veoma opasan. Ali za kola... do đavola, pa to je ludost!

To mu je rekao čuvar zakona pre nedelju dana, kada je napuštao onaj mali grad, dole, na padinama planine. Ali Džes Hekert je tvrdoglavo kao bivo nastavio svoj put. Već prve milje su najavljivale Ircu šta ga čeka gore, u Stenovitim planinama. Četiri riđana namučila su se poslednjih pet dana više nego na čitavom ostalom delu puta.

Džes Hekert je stisnutih usana išao pred zapregom. Znao je da konje treba pustiti da idu kako hoće, da im ne sme pogledati u oči i da ne vredi da ih tera. Sve što je Džes Hekert tokom teških godina stekao, nalazilo se u kolima koja su se kotrljala za njim.

Put je postajao sve uži i uži, da bi se već toliko suzio da je od kola levo i desno bilo samo nekoliko cola prostora od stena, koje su se strmo uzdizale u vis.

Ali bilo je još gore kada se umesto stene sa desne strane pojavila provalija. Hekert se čak ni onda nije zaustavio, iako su se konji plašili, pa su se tiskali ka steni sa leve strane.

Žena je sedela na sedištu za kočijaša, držeći u rukama uzde. Lice joj je, sada veoma bledo, imalo tvrd izraz od mnogih jada koje je proživela proteklih godina. Pored nje je sedeo desetogodišnji dečak pegava lica i malog prćastog nosića.

Bil i Meri išli su za zapregom. Njihov zadatak je bio da odmah podmetnu kamen, ako bi kola počela da se vraćaju unazad. Džes Hekert je mislio na sve.

Bil je imao dvadeset tri godine. Imao je riđu kosu, zelene oči i svetlu put. Bio je pravi Irac — na oca. Visok, snažan i ćutljiv.

Njegova sestra Meri je više ličila na majku. Bila je tamnoputa, smeđih očiju i vedre prirode. Ali naporan put kroz planine smirio je i nju. Išla je ćutke i spuštene glave pored brata. Već se satima mučila da bi mogla da održava korak sa njim. Samo, Meri Hekert bi radije pregrizla jezik nego što bi se požalila: u tom je i ona bila pravi Irac.

Put je postao još strmiji.

Džes Hekert se nije okretao. Znao je šta se događa za njim. Konji su i dalje vukli, jer je gazda išao napred.

Put kroz Teka klanac biće najstrašniji doživljaj tog irskog seljaka. Iako nije namerno ubio nadzornika u Pitsburgu uvek ga je to proganjalo.

„Ja sam ubica!... Ja sam običnu, prljavi ubica...

Možda je to bilo ono što mu nije dozvoljavalo da nađe sreću u životu. U svakom slučaju, Irac je tom ubistvu pripisivao svu svoju nesreću.

Kad god mu nešto ne bi pošlo za rukom, ponavljao bi: „To mi je poslao Benet!"

U stvari, on je od onog nesrećnog trenutka u Pitsburgu bio uvek u bekstvu. Uvek se skrivao, držao se podalje od drugih i nije običavao da uspostavlja poznanstva sa susedima. Žena nikada nije mogla da ga shvati, ali je uvek ćutala. Ona nije ništa znala o onom događaju u Pitsburgu i to nikada neće ni saznati.

Hekertov život bio je neprekidan lanac nevolja i patnji. Ali ono što će mu se dogoditi u ovom klancu premašiće sve dotadašnje. Tog trenutka su Irca još samo sat i po odvajali od najtežeg trenutka u njegovom životu.

„Put" kroz klanac, koji su napravili Indijanci još pre jednog stoleća, postajao je strmiji i sa još više okuka, tako da su se kola jedva održavala na „putu".

Lice Vilme Hekert bilo je bledo kao kreč. Dečak pored nje je upitao: — Šta je, mama?

— Ništa, Timi.

Dečak očigledno nije bio zadovoljan tim odgovorom. Pogledao je levo stenu koja se visoko uzdizala, pa onda je pogledom preplašene ptičice gledao desno dole u ambis.

— Zašto moramo ovuda da idemo mama?

— Ne znam, Timi. Možda ne postoji drugi put.

— Kada ne bi bilo drugog puta, morali bi da srećemo i druge ljude — navaljivao je dečak.

Žena uzdahne.

— A možda drugi ljudi neće kao mi da idu preko brda — reče dečak.

— Biće da je tako, Tim — reče Vilma.

Bile su to poslednje reči koje je Vilma Hekert uputila svom najmlađem detetu.

Ono dvoje iza kola zagledali su se u točkove kola, koji su preskakivali preko kamenja — a onda se desni točak našao iznad ambisa.

Meri preblede i pogleda u brata.

Ovaj je još buljio u točak.

— Bil! — uzviknu devojka.

— Budi mirna — reče mladić.

Tada se Meri uplašeno pripi uz brata:

— Bojim se, Bil!

Mladić je odgurnu. — Glupost. Put je težak, ali tu se ništa ne može promeniti!

Tada je točak ponovo dotakao zemlju, nastavljajući svoj put preko neravnog terena. Niko od njih se nije okretao. Svi su bili preplašeni.

„Zar nema nigde kraja tom đavolskom putovanju," mislili su svi.

Ali ono se veoma brzo završilo i to tragično.

Iza jedne okuke opazio je Džes veliki blok kamena od nekoliko stotina kilograma, koji je onemogućavao dalju vožnju.

Stari Hekert zastade.

Desni točak na kolima je lebdeo gotovo jednu jardu van puta.

Tada prasne jedan pucanj.

Metak je pogodio Irca u levo rame odbacivši ga nazad. Pao je na rudu između dva prednja konja.

Riđani su se uspravili, kola su pošla nazad. To se desilo tako iznenada da mladiću iza njih nije uspelo da se spase. Njega su prvog kola odbacila u ambis.

Meri je skamenjeno stajala gledajući kako joj brat pada u provaliju, ali već je i nju zahvatila zadnja leva strana kola.

Kad je Džes Hekert došao k sebi, viseći na vrhu rude, njegova dva starija deteta su već bila izgubljena. On je visio na kolima koja su se brzo kretala unazad. Konji su divlje njištali. Žena je bila skamenjena — uplašeno je čvrsto držala dečaka pritisnutog uz sebe.

Irac promuklo kriknu. Pokušao je da zadrži konje, skočio je uvis i grčevito zgrabio uzde konja vodiča, koji se već borio da se održi zabivši kopita u kamenje.

Ali uzalud. Uzaludan je bio i povik kojim je Irac bodrio ostale konje, uzaludna je bila njegova očajnička borba — zaprega je i dalje klizila, da bi na kraju sletela sa puteljka i sunovratila se u ambis.

Onda je nastala grobna tišina. Dizao se samo mali sivi oblačić prašine na rubu ambisa gde je zaprega sletela u provaliju.

Sve to nije trajalo ni punih dvadeset sekundi, i da se nije čulo njištanje konja, sva bi se tragedija završila gotovo bešumno.

Pucanj iz zasede oterao je petoro ljudi, četiri konja i zapregu sa svom Hekertovom imovinom u nepovrat.

Irac je samo delić sekunde bio paralisan. Onda je shvatio strašnu istinu.

Bilo je neverovatno da je neko mogao da preživi pad u ambis dubok više stotina jardi. Ali ipak je Džes Hekert u padu kao nekom avetinjskom rukom bačen na jednu izbočinu na steni. Makoliko da je pad bio snažan Irac je ostao pri

svesti i zadržao se na oštrom stenju.

Okrenut licem prema ambisu, bio je zgrčen na jednom platou od jedva jednog i po jarda dužine i dva lakta širine.

Osećao je bol u svim udovima. Bez daha je osluškivao prema ambisu.

Izgledalo je da je prošla čitava večnost — onda se konačno dole iz dubine začuo šum kao udaljena grmljavina.

Jadni čovek na steni oseti kako ga prođe jeza. Još nekoliko puta su se čuli mukli odjeci kao udarci čekićem. Da li je to bio odjek, ili su kola padala i dalje?

Džes Hekert je zatvorio oči. Jasno je video beznadežnost svoje situacije: On je, istina, bio živ, nije čak bio ni ozbiljnije povređen, ali se nalazio na takvom mestu odakle je postojao samo jedan izlaz — dole u ambis.

„Šta čekaš Džes Hekert?" bubnjalo mu je u glavi. Skači, ili još jednostavnije, samo otvori prste pa ćeš skliznuti dole. Šta još tražiš tu? Skači u pakao. Ti si ionako izgubljen čovek. Zar ćeš ovde čekati kraj? Kraj koji te očekuje možda kroz nekoliko sati, ili tek za nekoliko dana, kada više ne budeš imao snage da se držiš za stenje. Kada od iscrpljenosti budeš zaspao, ionako ćeš biti izgubljen. Skoči odmah — pusti se! Samo moraš da se opustiš pa ćeš poleteti za njima. Dole do groba cele tvoje porodice.

Tada oseti bolno probadanje u levom ramenu. To je rana od metka! On je zaboravio na nju. Ali nije smeo da opipa rame.

Tek tada se setio onog što je za vreme tog strašnog pada sasvim zaboravio: Prepad gore na putu! Neko je pucao u njega. On je posrnuo nazad. Konji su se preplašili, uspravili, a kola su pošla natraške.

Sa Vilmom i Timom.

Dalje — dalje nije mogao da razmišlja. Nije se ni usudio da misli na ono drugo dvoje dece, koja su se nalazila iza kola. A onda je ipak to učinio. Ne, oni više nisu bili gore na putu. Kola su ih povukla sa sobom u dubinu. Meri bi se već davno javila. Bil bi već nešto preduzeo. A šta bi taj momak trebalo da učini?

Od te lude pomisli, da su ono dvoje ipak možda gore na putu, opet je živnuo. Možda su tako zaprepašćeni da nisu uspeli ni da viču. Možda misle da sam i ja propao. Ali onda shvati onu strašnu istinu da pozadi nisu imali nikakve šanse da ostanu živi. Bil svakako nije živ, jer je sigurno skočio na kola da ih ukoči.

A Meri?

Grudi tog nesretnog čoveka su se uzbuđeno nadimale. Onda se smirio. Znao je da više nema čemu da se nada. Znao je da su kola morala sa sobom povući i Meri.

Svi su oni bili mrtvi!

Svi sem njega. Ali i on će poći za njima. I to sada — odmah. Što pre — to bolje.

Šta je još čekao? Da zaspi? Džes Hekert je znao da neće zaspati?

Bilo je jedanaest časova pre podne.

Najednom se Irac strese. Do njega je dopro neki šum, od koga kao da mu je srce stalo. Čuo je glas nekog čoveka. A onda je čuo da taj čovek nije bio sam. Razgovarao je sa drugim.

Jasno su do njega dopirali glasovi.

— Idiote! — začuo je jedan promukli glas.

— Zar sam mogao pomisliti da će onaj tip poleteti nazad i da će konji izgubiti tlo pod nogama?

— To si mogao očekivati! Prerano si pucao. Bili su još gotovo deset jardi udaljeni od kamene prepreke...

Onaj drugi se nakašlja.

— Tu se sada ništa ne može promeniti. Oni su se rešili svih briga. Čak i onih koje još stoje pred nama. Više im ništa ne treba. Ni novac, ni duvan, ni meso, ni kolt...

Irac je tako stegao ruke da su mu se nokti zabijali u kamenje.

— A šta sad? — upitao je onaj drugi posle izvesnog vremena.

— Šta sada? — odbrusi onaj koji je — tako se bar činilo — bio stariji. — Poslali smo ih u pakao. Odozdo nema više šta da se izvuče. Ali neće to biti neki naročiti gubitak, bila je to, neka sirota bagra sa istoka.

— Pođimo!

Malo zatim Hekert je čuo topot kopita dva konja.

Onda je opet zavladala tišina.

Irac je i dalje visio. Njegov život se neće ovde završiti. Da li je on to predosećao? Sigurno da nije. Pa ko bi ga mogao osloboditi odande? Kad li će ovuda proći neki jahač? Mora da su ga oni banditi već odavno na neki način pratili.

* * *

Već je pao mrak kada je u daljini čuo neki šum. Od neke sitne životinje ili krupne divljači?

Džes Hekert je opet razmišljao. Kakvih li ovde gore ima životinja? Pume? Jastrebi? Lešinari? Irac to nije znao sebi da objasni. Nije poznavao ove planine.

Možda je to neki grizli medved. Navodno da te zveri žive tu u planini, sasvim gore, i da se vrlo vešto veru po stenama! Od te pomisli Irac se naježi. Osluškivao je i dalje. Činilo mu se da je onaj šum nestao, ali posle nekog vremena se čuo još jasnije.

Grizli! Hekert je mislio da mu se sivi medved približavao sa neke strane.

Čovek je osećao kako ga obliva hladan znoj.

Tak, Tak, tek, tek! — čuo se zvuk sve bliže.

Životinja je već stigla gore na put iznad njega. Da li je to bio topot konja?

Topot konja? Do đavola! Tada je shvatio: puteljkom je išao neki jahač.

Čovek! Ovde gore nikad ne bi zalutao sam neki mustang. Bio je to sigurno jahač.

Čovek!

Džes Hekert je najednom uvukao, glavu u ramena. Sinula mu je strašna misao: Ubice su se vraćale. Svakako jedan od njih.

Mirno je i dalje čučao, oslušku-jući bez daha. Iznad njega je prolazio jahač. Jahao je dalje!

Ma ko on bio — makar da je i jedan od ubica, Hekert nije imao drugi izbor.

Vikao je.

Hekert oslušnu. Topot kopita prestade.

— Upomoć! — viknuo je Irac još jednom.

Tada iznad sebe začu glas nekog čoveka:

— Javite se još jednom!

Znači, ipak čovek, neki stranac. Nije to bio glas ni jednog od ona

dva bandita. Bio je to drugi, čvrst, gotovo metalni glas. Glas koji stari Irac nikada neće zaboraviti.

Tek posle nekoliko sekundi uspelo mu je ponovo da vikne:

— Ovde sam!

— Vi ste pali?

— Da!

— Ne mogu da procenim na kojoj ste dubini, ali ću spustiti laso.

„Da spusti laso. Kako li namerava da ga pričvrsti?" razmišljao je Irac. Ali onda se u njemu probudi nada. Sigurno čovek zna šta može.

Malo zatim čuo je kako se pleteni konopac lasa spušta niz stenu.

Hekert se uplaši. Kao da ga je neki prst dotakao po leđima, to je bilo laso.

— Evo ga kod vas, prihvatite! — vikao je nepoznati. — Možete li za trenutak da se pustite?

— Da, možda sa jednom rukom.

— Onda brzo, ali odmah zatim i drugom. Ako možete, provucite kraj ispod levog kolena i držite ga čvrsto sa obe ruke.

Hekert pusti stenu, ali ruka mu je bila ukrućena. Nije mogao da je pomakne.

— Ne ide. Ne mogu da mičem rukom.

— To je grč. Protresite ruku...

Stranac je govorio nekako smireno i bez žurbe. Kao da je njegov glas imao neku čudnu snagu, koja je prelazila i na Irca.

Konačno oseti da mu ruka ožive. Stegao je uže. Bilo je tri puta opleteno od čvrste kože.

Bilo je to laso za mustange.

Onda je Irac i drugom rukom ispustio stenu, koju je satima grčevito držao, boreći se za život.

— Uspravite se! — naređivao je čovek od gore. — Provucite kraj lasa pod noge i čvrsto ga stegnite!

Najednom je izgubio tlo pod nogama. Lebdeo je nad mračnim ambisom.

— Oduprite se nogama o stenu! — komandovao je stranac.

Col po col nepoznati je vukao Irca u vis.

Kad je konačno stigao na rub stene, osetio je Džes Hekert snažnu ruku nekog muškarca, koja ga povuče gore na puteljak.

Stranac mu je izvukao kraj lasa iz zgrčenih ruku, uspravio ga i odveo ga do stene. Tamo ga ponovo pusti da sedne. Ćutke pođe ka konju, čije su se konture ocrtavale prema noćnom nebu. Čovek se vrati sa jednom čuturom u ruci.

— Evo, pijte! Istina to nije čisti viski, ali mislim da će vam baš ta mešavina dobro činiti i pomoći vam da brzo stanete na noge.

Hekert drhtavim rukama dohvati u platno umotanu flašu, pa je prinese usnama.

Stranac je ćuteći stajao pred njim, raširenih nogu, i ruku prekrštenih na grudima. Irac nije mogao jasno da ga vidi.

Bio je to veoma visok čovek, najmanje šest i po stopa. Imao je snažna, široka ramena i tanak struk. Na svakoj strani o kuku imao je revolver. Šešir širokog oboda bio mu je navučen duboko na čelo.

Hekert spusti flašu.

— Uzmite još jedan gutljaj, — reče mu stranac.

Ali Irac je zurio u konja. Tek tada je primetio da uže visi sa konja. Do đavola, da nije stranac pričvrstio uže o sedlo? Zar je toliko smeo da se pouzda u svog konja?

Irac mu to i reče.

Ovaj se tiho nasmeja.

— Tako je. Pa kako bi mi inače uspelo da vas izvučem? Na žalost ovde nema nikakav klin za koji bi mogao da privežem laso. Jedva da sam nešto drugo i mogao učiniti. Sam ne bi uspeo da vas izvučem.

— Zar ste reskirali konja? I sebe sa njim zajedno...? — promucao je Džes Hekert shvatajući.

Stranac odmahne:

— Reskirao? Dobro, ako želite to da nazovete tim imenom. Ali sve se dobro završilo.

Hekert je pokušao da se uspravi, ali mu kolena otkazaše.

Stranac je hteo da mu pomogne.

— Pustite, mister. Već ću ja sam ustati.

Da, zaista mu je to i uspelo.

Naslonio se na stenu, pažljivo gledajući u visokog čoveka.

„Interesantno da ga ništa nije pitao," pomisli Hekert. „Zašto ga ništa, baš ništa ne interesuje?"

Čovek izvuče jednu cigaru iz džepa i pruži Ircu malu kožnu kesu.

— Uzmite, ima još jedna.

Hekert odmahnu glavom.

— Hvala, mister — ne mogu — ne mogu.

Stranac sleže ramenima i vrati cigaru u džep.

Ćutke su dva čoveka stajala jedan prema drugom. Oko njih je carovala tišina noći u Roki planini.

Stranac se nagnu prema Ircu. U ruci je držao jedan mali paketić. — Pogledaću vam malo rane — reče, kao da govori nešto sasvim obično.

Kresnuo je šibicu, izvadio trešćicu luča iz bisaga, zaglavio ga u stenu, zapalio ga i počeo da radi.

Irac pogleda svoje levo rame. Znao je da ga je metak samo okrznuo. Ali nije ništa govorio. Čemu? Bio je sav pokriven ogrebotinama a i odelo mu je bilo pocepano, tako da stranac verovatno u mraku neće ni primetiti ranu od metka.

Kad je Džes Hekert bio previjen, nepoznati spasilac reče:

Poći ćemo dalje, gde se put malo proširuje, pa bismo tamo mogli da logorujemo.

Irac je ćutao. Nije se ni pomakao s mesta, već je ćutke posmatrao ambis, na mestu gde je tog prepodneva sa svojima poleteo dole.

— Pođite — pozva ga stranac.

— Ja bih radije ostao ovde — prostenjao je Hekert. Bilo je to prvo što je progovorio posle dužeg vremena.

Stranac se nije obazirao na to već ga snažno uhvati za ruku i povede ga napred.

Konj je lagano išao za njima.

Naišli su na onu prepreku na putu. Hekert se zagleda u nju. Hteo je da stane, ali ga je stranac vodio dalje, pored te odvaljene stene.

Išli su uzbrdo oko trista jardi, a onda stranac pokaza u jedno mračno udubljenje.

— Eno tamo — rekao je kada su stigli i prostro dva ćebeta. Pomogao je Hekertu da legne, pa i sam leže pored njega.

Irac je ležao otvorenih očiju, zureći u ivicu stene, koja se jasno iznad njega ocrtavala na noćnom nebu.

Nije mogao da zaspi — iako je bio strašno iscrpljen.

Ni stranac nije spavao.

„Ala je taj momak ćutljiv," razmišljao je Hekert.

Noć je sporo prolazila. Kada je konačno počelo da sviće Irac je ležao još uvek otvorenih krvavih očiju od neprospavane noći.

Tada je stranac ustao i prišao konju.

Džes Hekert ga pogleda. Čovek je imao preplanulo, bakarno smeđe, markantno lice i tamnoplave, prodorne oči. Okovratnik sive pamučne košulje nije bio zakopčan, već je oko njega bila vezana crvena svilena marama, kako su to nosili prerijski kauboji. Ispod jakne izvirivao je opasač za oružje od bivolje kože pun patrona. Nosio je i dva revolvera. Sa desne strane normalni kolt, kalibra četrdesetpet, ali onaj sa leve strane je bio neobičan. Imao je suviše dugu cev.

Stranac je lagano prilazio. I on je posmatrao Irca.

— Je li sad bolje? — upitao je.

Hekert umorno klimnu glavom.

— Da, hvala.

Stranac tada izvadi nekoliko komada drveta iz jednog zamotuljka, koji je bio privezan za sedlo, potpali vatru, pa postavi mali gvozdeni tronožac. Na njega obesi bakarni kazančić, u koji nasu vodu iz čuture.

Vatra se pucketajući razgorela i plamen je veselo titrao, a uskoro se iz kazančića dizala para.

Hekert je buljio u vatru. Osećao se bedno i bio je ubijen. Čak ni prijatni miris kafe nije uspeo da ga povrati. Pošto su popili kafu, stranac je osedlao konja.

— Idemo dalje.

Hekert odmahnu glavom. — Ja ostajem.

— Da slučajno ne nameravate peške da pređete planine?

Irac je buljio pred sebe u zemlju.

— Zapravo i ne znam kakve namere imam.

— Dakle, morali biste to da znate — odgovori stranac, onda priđe i pruži mu ruku. — Do viđenja. Ah da, zovem se Erp...

Irac podiže glavu i pogleda ga.

Erp? Do đavola, gde li je već čuo to ime?

Stranac je stajao i dalje kao da je nešto očekivao, tako se bar Hekertu učinilo. Irac je bio čovek koji nikada nije sakrivao svoje ime ma koliko se plašio svoje prošlosti.

— Hekert — reče on. — Džes Hekert. — Izgubljeno je pogledao svog spasioca. — Moram vam se izviniti za svoje ponašanje, mister Erp. Nisam vam se čak ni zahvalio...

Onaj odmahne.

— To nije ni potrebno.

Hekert se uspravi i osloni desnim ramenom o zid, pa reče kao da je sam sebi govorio:

— Niko mene ne može da razume, niko. Baš niko. — Onda okrene glavu prema Erpu. — A kuda vi jašite, mister — mister Erp?

— Preko ovog klanca, pa onda ka Konči.

Konča! I on je nameravao tamo, sa Vilmom i decom.

Vilma! Do đavola, zar ne bi trebalo da je potraži? Načini nekoliko nesigurnih koraka prema ambisu.

— Vratite se! — začu se Vajatov oštar glas.

Džes Hekert nije ni slutio da je čovek koji ga je spasao bio čuveni maršal Vajat Erp. Čovek iz Misurija je često u jesenjim mesecima jahao u brda, koja su bila kao njegova druga domovina.

Irac se okrete.

— Ja sam tamo nešto izgubio...

Vajat je ćutao, posmatrajući ga.

— Da, mister Erp. Ja sam... ja sam tamo dole nešto izgubio. — Ponovo se zagleda u ambis.

Čovek iz Misurija tiho reče:

— Ono što tamo dole padne, to je zauvek izgubljeno, mister Hekert.

— Ali...

— Ambis je dubok najmanje četiri stotine jardi.

Čovek okrete glavu.

— Odakle znate?

— Pre nekoliko godina rekao mi je to jedan Indijanac.

— Indijanac — ponovio je Irac muklo.

— Pođite, kada budemo prošli uspon moći ćemo obojica na konja — reče Vajat.

Džes Hekert se okrete:

— Četiri stotine jardi — mrmljao je on u sebi. Onda obrisa čelo i klimne glavom: — Dobro, pođimo.

Taj čovek, koga je sudbina tako nemilosrdno proganjala, išao je pored maršala kao da su mu noge od olova. Već oko devet časova stigli su na vrh. Kada su došli gore videli su neopisiv prizor. Čitav ovaj bregovit teren prema zapadu bio je okupan sunčevim rumenilom.

Hekert je stao i zagledao se prema dolini. Panorama ispred njega fascinirala je Irca tako, da je jedva uspeo da se pomakne. To je dakle, bila ta zemlja u koju je krenuo sa Vilmom i decom. Raj o kome je sanjao. Kraj u kome se nadao da će konačno naći mir. I ova nada njegovog uništenog života je propala. Tamo preko, u onom paklenom Teka-klancu, ležala su četiri ljudska bića, koja su mu bila sve u životu.

O svemu tome nije progovorio ni jednu reč svome saputniku.

Nije osećao da ga je maršal posmatrao. Tek kad je on pošao dole, Irac je došao k sebi. Još jednom i poslednji put je pogledao u vrh Teka-klanca, a zatim pođe za čovekom iz Misurija.

•
• •

Konča je bio gradić, kao i većina naselja na Zapadu, sagrađen od drveta. Imao je glavnu ulicu i tri sporedne, šezdeset ili sedamdeset kuća i jedva četiri stotine stanovnika.

— Konča — izgovorio je Irac tiho. Već čitav sat su ova dvojica išla jedan uz drugog, ne progovorivši ni reči.

Najednom Hekert posrnu. Vajat ga dočeka.

— Hvala — promrmlja Irac i stenjući uhvati se za levo rame.

Maršal ga ispitivački pogleda.

— Jel' vas rana mnogo boli?

— Ne, ne baš mnogo. U padu sam se ozledio o neku oštru stenu...

Zašto je lagao, Hekert ni sam nije znao. Ćutke se teturao prema gradu.

— Trebalo bi da potražite nekog lekara, mister Hekert.

Irac odmahnu glavom. Sigurno neće potražiti lekara, jer on nije imao para. Tih nekoliko novčanica, koje je imao, trebaće mu za nešto drugo.

Na jednoj od prvih kuća sa desne strane ulice bila je jedna ovalna tabla na kojoj je pisalo: „Džems Žilber — lekar."

Vajat pokaza prema kući:

— Ja bih, na vašem mestu, svratio tamo.

— Ne!

— Ja ću poći sa vama i koliko bude tražio pomoći ću vam.

— Irac okrete glavu.

— Pomoći? Kako to mislite?

— Pa jednom ćete mi to vratiti.

Džes Hekert ga pogleda.

— Ne, mister Erp. Ne bih to mogao da vam vratim. Imam — imam najviše šest dolara. Ono drugo je otišlo u ambis...

— To sam i pomislio. Upravo zato. Pođite!

— Maršal ga uhvati za ramena i pored otpora pogura ga prema lekarevoj kući.

Dok je kucao na vrata reče:

— Ja ću biti u Hanterovom svratištu — u slučaju da sam vam potreban, mister Hekert.

Ne sačekavši odgovor, okrete se čovek iz Misurija i pođe ka svom konju.

Hekert je čekao dok je Erp nestao, pa se onda vrati na ulicu. Nije ni pomišljao da dozvoli ovom čoveku da mu plati lekara.

* * *

Tek kasno uveče Vajat ga je ponovo video, pošto je prošao čitav grad tražeći ga. Sasvim slučajno je na verandi jedne krčme spazio Irca pri slaboj svetlosti koja je padala kroz prozor.

Vajat je zastao, posmatrajući ga. Stari se izdizao na vrhove prstiju, pokušavajući da pogleda u prostoriju. Vajat je primetio kako se stari utučeno okrenuo. Da li je bio žedan? Očigledno je bio neobičan čovek, to je maršal već davno shvatio. Možda ga je ona nesreća u klancu tako šokirala ili čak duševno uništila. Ko bi to znao. Namerno ga maršal na putu nije mučio sa pitanjima. Video je da sa starim nešto nije u redu, ali šta je, to ni čovek iz Misurija nije mogao da zna.

Hekert je stajao neko vreme oborene glave, zatim se okrenuo, pa se oteturao dalje niz ulicu. Kuća pred kojom je ponovo zastao bila je opet krčma. Ponovo je gledao kroz prozor.

Maršal, koji ga je sledio sa druge strane trotoara, sada je jasno primetio da se Irac trudio da što je više moguće neopaženo razgleda salun. Tražio je nekog. Hekert je gledao kroz prvi prozor, pa se onda sagnuo i prošao ispod prozora, pa je onda gledao kroz drugi prozor.

Najednom se Vajatu učinilo kao da je stari nekog primetio. On se formalno trgao nazad, pa je desnom rukom prešao preko potiljka. Bio je to pokret koji je čoveka iz Misurija već više puta primetio kod njega. Vajat je stajao oslonjen o stub jedne verande i dalje posmatrajući neobičnog Irca.

Preko su iz krčme izašla dva čoveka.

Hekert im priđe. Oslovi ih. Šta su govorili Vajat nije mogao da razume.

Onda se preko upalila šibica. Jedan od ljudi pripalio je starom jedan pikavac. Onda su ona dvojica nastavila put i nestala u jednoj sporednoj ulici.

Džes Hekert je gledao za njima. Pikavac je ponovo ugasio i stavio u džep. Onda pođe dalje. Skrenuo je levo, u poprečnu ulicu.

Maršal ga je oprezno sledio. To je bilo ovde u uskoj ulici znatno teže, nego malo pre u širokoj glavnoj ulici. Ali ipak mu je uspelo. Hekert mu je to olakšao time što se držao leve strane. Ovde je bilo prilično mračno, za razliku od glavne ulice, koju su krčme, oba hotela,

tri prenoćišta i velika kockarnica dobro osvetljavali.

Dole, sasvim na kraju ulice, videla se žuta svetlost. Ali je prozor ove krčme bio previsok da bi Irac mogao da pogleda unutra. Morao je da uđe.

Otvorio je vrata, oblepljena šarenom hartijom, i pogledao u prostoriju sa šankom, u kojoj je lebdeo gust oblak dima od duvana. Na ulicu, prodre žagor, smeh, vika i histerična vriska neke žene. Minut kasnije i maršal uđe za Ircem. Nije ga odmah spazio, ali ga kasnije primeti u grupi drvoseča na drugom kraju šanka.

Vajat prođe pored stolova i sede na jednu praznu stolicu, na uglu stola, za kojim su sedela dva drvoseča, koji su mračno gledali pred sebe i nisu uopšte reagovali na njegovo pitanje da li za stolom ima slobodnog mesta.

Posle čitave večnosti došao je kelner, pa i bez porudžbine stavi pred njega prljavu, polupanu čašu, napunjenu nekom smrdljivom tečnošću. Vajat izvuče jednu cigaru, koju je malo pre kupio, kresnu šibicu i pripali pa zadovoljno povuče dim.

Čovek pored njega promrmlja:

— Sada nam je taj gonič krava još i zagadio vazduh ovim smrdljivim korovom!

Vajat je dobro znao kako treba da postupa sa takvim ljudima. Neki oštar odgovor bi odmah izazvao tuču. Iako je poznato da se maršal iz Dodža nije morao plašiti tako nečeg, on je pokušao da zataška stvar. Uskoro će se pokazati da je dobro uradio. Izvukao je svoju torbicu sa cigarama i ćutke je pružio prema drvoseči.

Snažni momak se zablene u cigare, pa onda pogleda nekako ne shvatajući u čoveka iz Misurija. Drugog drvoseču kao da je zasvrbeo prst.

— Hej, mister, ispred mene nećete morati tako dugo da držite tu svoju radnju sa cigarama!

Vajat mu pruži cigare, ovaj odmah izvuče jednu i pripali je. Onaj drugi je udisao dim. Onda Vajat izvuče bez reči drugu cigaru i stavi je pred drvoseču, pa okrene glavu i nasloni je na ruke, da bi opet gledao prema šanku.

Cigara je čitav minut ležala netaknuta, a onda nestade u ogromnoj šaci drvoseče pa se uskoro nađe zapaljena u njegovim usnama.

Zadovoljni, ova trojica su sedeli jedan do drugog i pušili.

— Hej, vidi, ovaj je zaboravio na svoj viski — reče jedan od drvoseča.

— Može biti — reče momak koji je sedeo do Vajata. — Možda je on iz doline. Tamo ljudi veoma sporo misle.

Čovek iz Misurija bi se najradije od srca nasmejao, jer ako u toj zemlji ima ljudi koji se ne bi mogli pohvaliti bistrinom, onda su to ovi ovde u brdima.

Najednom čovek do njega ga gurne.

— Hej, ohladiće vam se viski!

Vajat lagano okrete glavu i zagleda se u koščato lice drvoseče, pogleda zatim u čašu i upita: — Viski? — Onda se opet okrene.

Ona dvojica se nekako glupo zablenuše jedan u drugog — da bi malo kasnije, kao po komandi, obojica prasnuli u gromoglasni smeh.

— Pa on je u pravu, ovo ovde je sve drugo samo ne viski! Šta misliš, Ted?

Ted reče:

— I ja mislim da je u pravu. Ako je to viski, onda si ti, Džoni, plesačica.

Ted je mislio da posle ovog vica mora gromko da se nasmeje. A Džoni učini to isto. Srećom ovaj smeh drvoseča se na Vajatovu radost utopio u opštoj larmi jer on nikako nije želeo da svrati pažnju na sebe.

Hekert je stajao oslonjen o šank. Držeći glavu u rukama, posmatrao je praznu čašu. Vreme je prolazilo. Nekolicina gostiju je napustila salun a novi su nailazili. U početku bi Hekert uvek podigao pogled kada bi vrata zaškripala. Ali, bilo je uzalud, jer on nije mogao ništa da vidi. Drvoseče, lovci i traperi su bili dugajlije, preko čijih ramena stari Irac nije mogao da posmatra.

Nekom je još u tolikoj galami pala na pamet luda ideja da stavi u pokret strašno raštimovani orkestrion. Uz škripu i ciku čulo se nešto što je trebalo da bude melodija Kolorado. Niko na to nije obraćao pažnju. Zabavljali su se dalje. Činilo se da ovi ljudi ovde imaju neverovatno dobre živce. Na svaki način, nije ih se moglo tako lako izbaciti iz takta.

Najednom, uz žalosno zavijanje, orkestrion prekide svoju muziku. Salunom je odjeknuo glasan smeh.

— Mesta, ljudi, ovome je potreban jedan metak! — povika jedan od ljudi.

Čuvši ovaj glas, Džes Hekert se trže, kao da ga je neko ošinuo bičem. Okrete glavu i opazi govornika kako stoji u blizini vrata.

Bio je to dežmekast čovek, širokih ramena, isturenih jagodica, kosih žućkastih očiju i oštro savijenog nosa. Na sebi je imao svetlu kožnu jaknu i smeđe pantalone. U desnoj ruci držao je Singl Ekšn kolt.

Irac pođe od šanka, progura se među ljude i stade pravo na put čoveku sa revolverom.

Olovna kugla, koja je bila namenjena orkestrionu, nije mogla da smanji galamu u krčmi. Ali slika koja se najednom pojavila pred ljudima učinila je to: riđobradi stranac se usudio da stane na put Bad Dženenu.

— Hej! — prodra se ćelavi gostioničar. — Izgleda da vam je dosadio život, mister? Sklonite mu se s puta. To je Bad Dženen, on dobro poznaje moj orkestrion. Ako želi da puca u njega, onda je to samo njegova i moja stvar.

Irac se nije obazirao na gostioničareve reči. Pognute glave stajao je, ispod oka gledajući u Dženena. To je, dakle, bio čovek koji ga je uništio. Koji je ubio Vilmu, Bila, Meri i malog Tima! Koji je poterao njihova kola sa četiri konja u ambis, sa čim je otišlo sve što je imao u životu.

Bio je to stariji od one dvojice razbojnika. Džes Hekert bi mu glas opet prepoznao i posle sto godina. To je, dakle, bio čovek koji je još juče hladnokrvno oterao u smrt celu jednu porodicu gore u Teka klancu. Onaj koji je onako hladnokrvno izgovorio: „Oterali smo ih u pakao! Tamo od njih nemamo više šta da uzmemo. I onako to nije veliki gubitak: bila je to neka sirotinja sa Istoka . . .“ Da, to je izgovorio ovaj bandit.

Do đavola, pa on nije ličio na bandita. Zaista nije. Sigurno da u ovom gradu, a pre svega u ovoj

krčmi, ima ljudi koji nešto znaju o njegovim mračnim poslovima gore u planini.

Dženen je gledao u starog. Najednom je njegovo preplanulo lice prebledelo. Oči su mu se skupile. Među sraslim obrvama pojavila se jedna bora, koja se gubila pod obodom šešira.

Bad Dženen je prepoznao Irca.

Grom i pakao, pa to je bio momak koga su gore u Teka-klancu poslali u ambis! To je bio onaj isti tip sa riđom bradom. Odeća mu je, istina, sada bila prilično iscepana, na licu i rukama bilo je rana koje su se već pretvorile u kraste. Bez sumnje je to bio taj momak, koga je Džeri ranio!

Kako li se taj čovek izvukao iz ambisa?

Sama pomisao na to sadržavala je u sebi nešto nemoguće, tako da bi Dženen još pre par minuta na ovakvu pomisao prezrivo odmahnuo glavom. Pa on lično je iz svog skrovišta rođenim očima video pad zaprege. Njihovi konji su bili sakriveni dobar deo puta iza okuke, a oni su zauzeli busiju iza kamenja, koje je zapregi preprečilo put. Sasvim jasno je video čoveka, koga je pogodila Džerijeva kugla, kako je pao nazad na rudu. Onda su se konji uspravili. Kola su počela da klize. Pošto su ionako lebdela nad ambisom, brzo su se preturila i sletela sa puta.

A sada je taj čovek, koji je kao mrtav pao na rudu, i koji je sa kolima i četiri konja sleteo u ambis, što je Bad lično video — on je sada stajao ovde u krčmi pred njim, gledajući ga zakrvavljenim očima!

Možda je to bila avet? Ili je zaista taj čovek živ i zdrav stajao tu pred njim, između njega i orkestriona, na koji je on pošao sa revolverom.

Tek tada se setio da u ruci drži kolt. Samo pet jardi su ga razdvajale od Irca, koji je ukočeno stajao tu pred njim, buljeći u njega pognute glave.

Da li je to avet ili nečista savest? Ne — to je zaista čovek stajao tu pred njim, jer bandit Bad Dženen nije imao savest.

Znao je da mora brzo dejstvovati. Ali ne onako kako je to običavao njegov pajtaš Džeri Kitn.

— Skloni mi se s puta, stari! — frknu on promuklo.

Do đavola, šta je to bilo sa njegovim glasom?

Nije mogao da prepozna ni samog sebe. To su morali i drugi u krčmi da primete. Mora tu predstavu što pre da završi, pre nego što bude kasno!

— S puta stari — rekao sam!

Džes Hekert je nepomično stajao, nagnut malo napred. Na desnoj slepoočnici pojavila mu se vena. Niko nije ni slutio šta se odigrava u tom čoveku.

— Tu rečenicu si već jednom pripremio za mene, banditu — dahtao je Irac muklo. — Samo te onda nisam video, jer...

Škljocanje jednog oroza prekide starog.

— Jesi li rekao: bandit, čoveče? — besneo je zločinac. To je bilo ono šta mu je trebalo; uvreda, koja bi ga prisiljavala da puca.

— Da, rekao sam bandit. Reći ću još više! Zločinac! Ubico!

Dženenovo lice postalo je još bleđe:

— Potegni kolt! — zaurlao je.

Ali Irac se nije ni pomakao.

Potegni ili ću te smaknuti!

Nesretni čovek se sasvim smirio i najednom, ne pomaknušvi se, reče:

— Tu želju ti neću ispuniti ubico. Ja dolazim sa Istoka. Ali poznajem zakone Zapada. Neću izvući moj stari revolver iz futrole, zato što nisam dovoljno brz da bi uništio jednog ubicu.

— Povuci, ti, prljava svinjo! Neću više da čekam!

Možda je Irac pomakao desnu ruku — kasnije je bilo u salunu ljudi koji su to tvrdili. Kao što je uvek bilo i biće ljudi koji vide nešto drugo nego što su videli ostali. Možda se zaista ta žuljevita koščata ruka starca pomakla. Na svaki način — bandit je naglo podigao revolver. Ali još pre nego što je uspeo da zgrči kažiprst prasne jedan pucanj kroz prostoriju i izbi mu oružje iz ruke.

Samo delić sekunde kasnije Irac izvuče svoj stari revolver, okide i metak poleti ka banditu.

Bad Dženen se zatetura nazad, pa se dva put okrete oko sebe i uz tresak pade na pod.

Bio je odmah mrtav.

Za trenutak u salunù zavlada grobna tišina. U vazduhu su još lebdela dva oblačića barutnog dima.

Onda krčmar skoči hitrinom koju ne bi niko očekivao od njega i pođe preko šanka ka Ircu.

— Ti — ti si ubica! — viknu on grubo. — Napred, ljudi, zgrabite ga i odvedite ga do šerifa. On je ubio Bada Dženena!

Četiri, pet, šest ljudi poletelo je na Irca, promuklo urlajući od besa. Izbili su mu revolver, pa su mu povukli ruke na leđa.

— Trenutak! — odjeknu jedan metalni glas u salunu.

Ljudi su zastali, pa su se okrenuli.

Pozadi, kod stola one dvojice drvoseča, koji nisu shvatili o čemu se zapravo radi, stajao je visoki stranac. U ruci je još držao revolver, kojim je Bad Dženanu izbio kolt iz ruke.

— Šta hoće taj momak? — vikao je jedan herkulovski građen plavi čovek, obučen kao traper. — On je prvi pucao na Dženena! Napred, ljudi, udesimo ga!

Tada se u strančevim rukama najednom pojaviše dva revolvera. Dok se čulo škljocanje oroza, on oštro reče:

— Stari čovek nije imao nikakvu šansu u odnosu na Dženena. To svi znate isto tako dobro kao i ja. On je hteo da ubije staroga.

— Šta vi hoćete? — besneo je krčmar sa pristojne udaljenosti. — Napred Bob! — pozvao je plavog diva. — Svrši s njim! Džil, Džef Endrju, sameljite to pseto!

Ali niko se i ne pomeri.

Snažna pojava stranca kao da ih je prikovala na mesta. Zaustavljao ih je pogled njegovih tamnoplavih hladnih očiju.

Tada istupi jedan stari sedokosi čovek, ali i on ostade na pristojnom odstojanju.

— Možda je to tačno što vi kažete, mister, ali to neka utvrdi šerif! U svakom slučaju...

Pijani lovac Henk najednom podiže pivsku čašu i baci je prema čoveku iz Misurija.

Uz tresak se razbila o zid.

To je izgleda pokrenulo led.

Bob Hidžins, Džil Defrej, Džef Rademaher i Endrju Igl poleteli su prema Vajat Erpu.

Brzo poput munje čovek iz Misu-

rija je spretno ubacio svoje revolvere u futrole.

Prvi je stigao ogromni Hidžins — jedan direkt ga pogodi pravo u bradu i on se sruči na kolena. Onda se stvorio tu i Radmeher, snažan tip koji se zajedno sa Defrejem bacio na maršala. Obojica poleteše nazad, pogođeni snažnim udarcima pesnice.

Ali rulja je ipak bila prevelika.

Od šanka su poletela još tri lovca, da bi pomogli svojim drugovima protiv jednog jedinog čoveka.

Tada drvoseča Ted Fener namignu svom prijatelju Džoni Gregu i već su njih dvojica poletela na lovce.

Pošto se pesničenje odigravalo još suviše daleko od šanka, ostali su se uzdržavali. Suviše je bio opasan onaj hladnokrvni stranac, a i drvoseče su snažno udarale.

Za nekoliko sekundi borba se svršila.

Ted i Džoni pružili su jedan drugom ruku, kao što su običavali kad bi im posle višečasovnog mukotrpnog rada uspelo da obore neko džinovsko drvo, pa pogledaše u svog novog prijatelja.

— Treba li još nešto, mister?

Vajat odmahnu glavom.

— Ne, hvala momci. Sve je već u redu.

Džoni se nasmeši:

— Šteta, baš nam je bilo lepo. Rado bi onom mešaču otrova udesili gubicu i jednom za svagda ispraznili radnju.

Momci su se vratili svom stolu, uzeli opet svoje nedopušene cigare, a lica su im imala tako naivan izraz, kao da se nije ništa dogodilo.

Međutim, niko nije mislio na malog krivonogog čovečuljka, koji je odmah posle pucnjave napustio krčmu.

Džoel Mek Intaš je otišao po šerifa.

Imao je sreću, jer ga je našao odmah tu, u blizini, na glavnoj ulici, pa se odmah vratio sa čuvarom zakona.

Šerif Van je bio čovek srednjeg rasta, pedesetih godina. Imao je kratko ošišanu kosu i ogromne brkove. Kad je ušao u salun, držao je revolver u ruci.

— Ko je to? — upita krčmara.

Ovaj se nije usudio da odgovori.

Mek Van se prodra:

— Otvori gubicu, burazeru! Ko ga je ustrelio?

Tada krivonogi Mek Intoš pokaza na čoveka iz Misurija. Dok je izvirivao iza šerifa, reče piskutavim glasićem: — Onaj stranac, šerife, onaj krupan čovek u crnoj kožnoj jakni! Uhapsite ga odmah, šerife!

Tada skoči i krčmar iza leđa čuvaru zakona. — Da, šerife, uhapsite odmah tog čoveka. I pre svega, razoružajte ga. On je strašno opasan. Pucanj kojim je izbio Dženenu revolver iz ruke nije bila slučajnost. Kladim se da je revolveraš!

Tada se umeša neki od gostiju.

— Ne, revolveraš ne ume tako da boksuje.

— Mir! — viknu šerif. Onda se okrete čoveku iz Misurija. — Vi ste izbili Dženanu kolt iz ruke?

— Da.

Zašto?

— Zato što je nameravao da ubije jednog čoveka.

— Šta...? — Van pri tome podiže svoje izrazito guste crne obrve gotovo do oboda šešira. — Koga je hteo da ubije?

— Mene! — javio se najednom

Irac, koji je do tada stajao pored šanka.

— Ko ste vi?

— On je ubica! — vikao je gostioničar, divlje mašući rukama po vazduhu.

Šerif ga grubo odgurnu nazad. On je očigledno pronašao način kako ovde, u ovom zabitom gradiću u planini, mora da se postupa u takvim situacijama.

— Ko ste vi?

— Zovem se Hekert. Džes Hekert.

— Vi ste ustrelili Dženena?

— Da.

— Uhapšeni ste! — konstatovao je šerif stručno. Onda pogleda čoveka iz Misurija. — A ko ste vi?

— Zovem se Erp.

Opet su se šerifove obrve skupile. On se nešto nagne i dobro pogleda maršala u lice.

— Erp?

— Da.

— Odakle dolazite?

— Iz Kanzasa.

U krčmi je vladala napeta tišina.

Onda šerif reče uzbuđenim glasom.

— Nemojte mi samo sada još reći i da dolazite iz Dodž Sitija.

— To sam baš nameravao da odgovorim na vaše sledeće pitanje.

— Uhapšeni ste — konstatova Mek Van pa htede da se okrene.

— Zašto? — upita mirno čovek iz Misurija.

Van ga pogleda i oslušne metalni prizvuk u glasu nepoznatog. Nešto tiše nego do tada reče:

— Zbog dovođenja u zabludu čuvara zakona.

— To bi morali malo pobliže da objasnite — reče mu Vajat.

Tada se Van podrugljivo nasmeja:

— Baš ste vi šaljivčina, mister, ali sa mnom vam to neće uspeti. Možda zaista imate izvesnu sličnost sa njim, ali mene nećete prevariti.

— A sa kim to imam izvesne sličnosti, šerife?

— Sa Vajat Erpom.

Čovek iz misurija prekrstio je ruke na grudima, a iz očiju su mu sevale munje.

— Vi ste šaljivčina, šerife, a ne ja, — pa se okrete i pođe nazad ka stolu.

Tada Van pođe za njim.

— Stanite čoveče! — vikne on zapovednički. — Ja sam rekao da ste uhapšeni!

Vajat uze cigaru i pripali je. Kroz oblak duvanskog dima sasvim mirno reče:

— Ako zaista imate nameru da ispadnete smešni, šerife, onda samo produžite. Krčmaru — viskija za moje prijatelje! Ali viski a ne špiritus.

Van se okrete. Na svoje zaprepašćenje vide kako je brbljivi krčmar kao pokisli pas pošao ka šanku.

— Dosta! — viknu šerif. — Šta vam to pada na pamet, čoveče! Ja ću vas dovesti u red, tako... tako...

Vajat je ustao. Bio je gotovo za celu glavu viši od njega i njegov čvrst pogled bio je uperen u Vana.

— Šta želite još, šerife?

Van pođe dva koraka nazad i sikne:

— Sa mnom nećete uspeti, mister! Mene nećete udesiti. Vi ste jedan...

Vajat je pošao dva koraka napred. I ona dvojica drvoseča su opet ostavili svoje cigare.

Krčmar je zadihano dotrčao sa novom flašom:

— Ovo je moj najbolji viski, džentlmeni! Na časnu reč!

Vajat prekrsti ruke na grudima.

— Možete da popijete sa nama jednu čašu, šerife.

Van je uložio svu volju da se otrgne od tog pogleda, koji kao da ga je hipnotisao. Gledao je oko sebe po krčmi i kada je video da ni odakle ne može očekivati pomoć reče:

— Vi, dakle, ozbiljno tvrdite da ste Vajat Erp?

— Ja to ne tvrdim, šerife. Ja sam Vajat Erp.

Van ga sada pažljivije odmeri. Njegov pogled se zaustavi na levom kuku čoveka iz Misurija. Razgledao je kožnu futrolu Bantlajn revolvera.

Do đavola, on je mnogo toga čuo o Vajat Erpu. Između ostalog da ima i jedan ovakav Bantlajn specijal.

— Mogu li da vidim iz bliza taj kolt? — upita on tiho.

Vajat izvadi revolver iz futrole i pruži ga šerifu.

Van osmotri to dragoceno oružje sa predugom cevi. Onda ponovo pogleda čoveka i klimajući glavom reče:

— Ne znam šta da mislim.

— Biće najbolje da se pobrinete da se mrtvac odnese odavde — odgovori Vajat i ponovo uze svoj kolt, pa ga baci u vis i napravi salto tako da kolt pade pravo u futrolu.

Šerif se zablene u dršku revolvera.

Onda najednom shvati:

— Do đavola, ala sam ja bizon! Pa, naravno, vi ste Vajat Erp! Čuo sam za taj trik!

— Oprez! — opomenu ga maršal. — Njega verovatno znaju i drugi.

— Ko? — pitao je Van.

— Pa, na primer, Dok Holidej.

— Dok Holidej? — Šerifove oči se najednom razrogačiše pa pogleda oko sebe. — A gde je on? — upita.

Vajat se nasmeši.

— Ovde u krčmi očigledno nije, jer biste već čuli nešto o njemu.

Van protrlja bradu. Onda najednom pruži maršalu ruku i reče:

— Žao mi je, mister Erp. Ali ovaj grad je pakao. Verovali ili ne, svakog dana se ovde nešto dešava. U tome je stvar. Najradije bih već danas spakovao svoje stvari. Ali okružni šerif se ne slaže. Očigledno misli da mi je mesto samo ovde i nigde drugde...

Džes Hekert je pošao ka vratima.

Tada ga šerif zgrabi kosmatom rukom.

— Stoj burazeru, ti ćeš poći sa mnom do zatvora!

Hekert se zagleda u šerifa, pa onda pogleda u Vajata. — U zatvor? — reče on.

Van se nasmeši.

— Da, u zatvor. Naime, ovde nije običaj da se ljudi ubijaju. Jel' jasno?

Irac stegne pesnice, pa onda resko vikne:

— Ne, to mi nije jasno, šerife. Ovaj čovek je zločinac koji me je napao gore u Teka-klancu...

— Ali to nije razlog da ga ovde ustrelite — prekide ga čuvar zakona hladnokrvno.

Da ga ustrelim? Pa on je nameravao mene da ubije. Da nije maršal bio brži, ležao bih ja sada tamo umesto njega.

— A zašto ste ga ubili, kad više

nije imao u ruci kolt? brzo je zapitao šerif.

— Ja sam potegao kolt, pošto je to on već učinio. Moj metak ga je pogodio onda kad mu je maršal izbio oružje iz ruke.

Van pogleda čoveka iz Misurija.

— Jel' bilo tako kako on kaže, mister Erp?

Vajat brzo pogleda turobno lice nemirnog Irca, pa onda u šerifa i potvrdno klimne glavom.

— U redu — reče Van. — Vi ste Vajat Erp i ja ću vam verovati.

Znači glas o veličini i pravednosti maršala iz Dodža stigao je čak ovamo, do ovog malog gnjezda u planinama — do Konče. Niko u tom trenutku nije obraćao pažnju na čoveka koji je otvorio vrata i pogledao po krčmi. Bio je to mlađi čovek, kojih dvadeset osam ili trideset godina. Imao je rumeno lice, sive surove oči i kovrdžavu plavu kosu.

Kad je spazio mrtvaca pored vrata, pogled mu se ukočio.

Krčmar je od trenutka kada je čuo njegovo ime buljio u maršala kao da je bio neko nestvarno biće. Sada, kada je prošla neposredna opasnost, usudio se da priđe bliže i upita:

— Vi ste zaista Vajat Erp?

Vajat se pravio kao da nije čuo to pitanje.

Ali Van je reagovao drugačije. On naglo okrete glavu prema gostioničaru i zabrunda:

— Da, on je Vajat Erp. Savetujem vam da ga ostavite na miru. Čuo sam da ume da postane prilično neprijatan kada štenci kevću na njega.

To je upalilo. Krčmar ućuta i šćućuri se pored svog šanka.

Vajat pogleda gde se nalaze Ted i Džoni, namigne im i dobaci krčmaru jednu novčanicu i reče: — Za celu flašu. — Zatim pođe ka vratima.

Čovek, koji je upravo izlazio, hitro je nestao.

Vajat je za delić sekunde uspeo da vidi njegovo lice. Ali kad je izašao na ulicu ovaj je nestao bez traga i glasa, kao da ga je progutala tama...

Hekert je još jedan trenutak, kao prikovan, stajao pred šerifom, ali onda i on baci novčić na šank i pođe za maršalom.

Ali tada ga plavokosi lovac surovo zgrabi za ruku.

— Sačekaj malo, burazeru. Ti si udesio našeg prijatelja Bada, pa zato trebaš...

Šerif im priđe i reče:

— Pustite ga mister! — Rekao je tako prodorno da je plavokosi div smesta pustio Irca.

Hekert pognute glave izađe iz saluna. Pre nego što je za sobom zatvorio vrata, uputio je još jedan pogled ka mrtvacu.

Maršal je već stigao gore do ugla glavne ulice.

Džes Hekert ubrza korake pa ga stiže: — Maršale, — reče on promuklo.

— Vajat je mirno išao dalje dugim koracima.

— Nisam znao da ste Vajat Erp — reče Irac. — Nije mi prijatno što ponovo moram da vam se zahvaljujem, maršale.

Maršal pođe ka prenoćištu.

— Jeste li se već smestili?

Stari odmahnu glavom.

— Ne.

— Pođite sa mnom! — reče čovek iz Misurija.

Mrzovoljno i bez reči, Džes Hekert je išao pored maršala. Na-

jednom Vajat zgrabi Irca za ruku i povuče ga pod jednu visoku verandu pa se baci preko njega.

Gotovo istog trenutka ulicom prasnu jedan pucanj. Metak fijuknu iznad njihove glave i udari u jedan stub verande.

Hekert je ležao na zemlji, zaprepašćeno gledajući u maršala, u čijoj ruci je bio veliki revolver.

Ali čovek iz Misurija nije pucao, iako je video plamen iz cevi napadačevog revolvera.

— Pa, pucajte! — reče Hekert.

Ali maršal je nepomično ležao pored njega, gledajući preko ulice.

— Očigledno da ovde imate još prijatelja, Hekert.

Irac je ćutao.

Izvesno vreme bila je tišina, dok se preko, iz sporedne ulice nisu čuli užurbani koraci. Odmah zatim se začuo i glas šerifa Vana. — Ko to puca, prokletstvo! — Mister Erp!

— Da.

— Jeste li pogođeni?

— Ne.

— Hekert — jel on ranjen?

— Ne.

Šerif je još bio na uglu pa onda skoči na verandu i opazi kako se jedna figura uspravi i pokuša da projuri pored njega. Ali Van se munjevito bacio napred i uhvatio ga: — Stoj — stoj momče — ili...

Čovek podiže kolt i opali.

Metak pogodi čuvara zakona u grudi. On se zatetura, nazad i udari u jedan stub.

Vajat skoči izvuče Bantlajn i opali.

Begunac dobi metak u levu ruku, ali odmah zatim je nestao iza uličnog ugla.

Maršal je velikim skokovima trčao napred, a kad je stigao do verande baci se u njen ugao i pogleda u ulicu u koju je čovek pobegao.

Tamo je bilo sve mirno.

Prišao je i Hekert.

— Pogledajte šerifa! — šapnu mu Vajat. — On je ranjen.

Ali Irac, zaslepljen od besa, pojuri pravo u ulicu, ali tamo ga zaustaviše ona dva medveda — drvoseče. Zgrabili su Irca pa ga odvukli na svetlo, koje je dopiralo iz jednog saluna. Čim su ga prepoznali, odmah su ga pustili.

— Gde je Vajat Erp?

— Napred u glavnoj ulici — dahtao je stari.

— Ko je pucao?

— Ne znam. Šerif je pogođen.

— Šerif? — vikne jedan sedokosi čovek, koji je stajao na vratima saluna. Sada su već izlazili i drugi ljudi.

— Oprezno — vikne gostioničar za njima. — Danas kao da je neki đavo u gradu.

Ali uprkos tome ljudi su odjurili na ulicu.

Prvo su stigle drvoseče. Našli su Maršala kako kleči pored zgrčenog šerifovog tela. Vajat je još uvek držao revolver u ruci. Prepoznao je svoje nove prijatelje — drvoseče.

— Šerifa treba odmah odneti kod lekara!

— U redu, maršale — reče Ted, pa zgrabi ranjenika, a Džeri mu je pomagao. Očigledno su znali gde je doktorova kuća, jer su pošli pravo tamo.

Irac se okrenuo.

Vajat pođe za njim i uhvati ga za rame.

— Imate li još nešto da mi kažete, mister Hekert?

Stari okrete glavu i pogleda u blistave oči čoveka iz Misurija.

— Da vam kažem nešto? Da, mo-

žda bi opet trebalo da vam se zahvalim. Izgleda da mi je suđeno, iako mi je veoma neprijatno, što moram stalno da vam se zahvaljujem što me spasavate.

— Znate dobro da nisam na to mislio, mister Hekert.

— A na šta ste onda mislili, mister Erp?

— Mislim da bi bilo bolje, kada bi ste mi ispričali šta se odigralo gore u klancu.

— Dakle, ipak ste radoznali — reče Irac besno. — A ja sam se u sebi potajno divio vašoj ćutljivosti...

— Ne pričajte gluposti, čoveče! Primetio sam da ste zbog nečega bili tužni i zašto da vas opterećujem pitanjima? Zato sam ćutao. Ali sada mi se čini da imam neko pravo da znam zašto se borimo. Jer, očigledno, Bad Dženen neće nam biti jedini protivnik.

Hekert spusti glavu:

— Ne.

— Pa...

Irac zabrunda:

— Ne znam da li možda nije bilo bolje da ste me ostavili tamo gore u onom klancu. Hvala vam i za prenoćište u pansionu. Ja sam nedeljama spavao na otvorenom, pa ću to činiti i dalje. Laku noć, maršale!

Taj tvrdoglavi ogorčeni čovek se okrenuo i čvrstim koracima se udaljio.

Maršal je zamišljeno gledao za njim, pa pođe za dvojicom drvosečа ka doktorovoj kući. Ono što je tamo saznao bilo je gotovo neshvatljivo: Mek Van je prošao bez i najmanje ogrebotine. Onesvešćen, sedeo je bez košulje u lekarevoj fotelji.

Doktor je bespomoćno stajao pred njim.

— Kao da je omađijan, mister Erp — reče Ted. — Nema ni najmanju ogrebotinu, a ipak se tako loše oseća.

Vajat pogleda lekara. On samo sleže ramenima.

Tada se Vajat sagne, uze šerifovu odeću i pogleda zvezdu.

Velika petokraka je bila napravljena od jakog srebrnog lima, od koga se odbila banditova kugla. To se videlo po udubljenju veličine palca.

— Do đavola, kako li je to bilo moguće?

Čovek iz Misurija je okretao zvezdu i video je da je izrađena od duplog lima. Očigledno je Van iz nekog razloga želeo da mu je tako naprave. To mu je sada i spaslo život.

Vajat uze jaku i priđe šerifu koji je u međuvremenu došao k svesti pa mu pokáza zvezdu.

— Ne brinite, šerife. Vaša krasna zvezda je skrenula pravac metku. Bila je to samo kontuzija, ali to će proći. Jel' tako, Dok?

— Pa, naravno, — reče lekar.

Sa šerifovog lica odmah nestade onaj apatičan izraz i onaj njegov stari vedri bljesak ponovo mu se pojavio u očima.

On naglo ustade.

— Tako, dakle — a ja sam već mislio da je tane ipak moralo negde da bude u telu. Već sam bio blizu toga da Doka nazovem prokletim nespretnjakovićem... — Van pogleda doktora u oči. — Pa recite i sami, Erp. Zar nije bilo idiotski od mene što sam se onako dernjao ulicom i što sam neoprezno poleteo prema napadaču kao bik?

Vajat sleže ramenima.

Šerif je za sve vreme dok se oblačio brundao. Onda povika na ljude oko njega:

— Šta tu stojite kao buljine? Odlazite!

Kad su ostali sami, šerif reče maršalu:

— Moram da vam kažem još jednu glupost!? Kad me je ono tane udarilo, činilo mi se kao kroz maglu da sam iza sebe čuo pucanj. Iako sam se skotrljao pored stuba, činilo mi se da sam video kako je onaj tip pogođen.

Vajat pripali cigaru i pođe ka vratima:

— Moguće.

— Pa i vi ste pucali? — pitao je šerif.

— Da.

— A Hekert — gde je on?

— Pojma nemam.

— Jel' mu se nešto dogodilo? — upita namršteno Van.

— Još nije — odgovori čovek iz Misurija izlazeći napolje.

* * *

Zločinac Džeri Kitn je sasvim slučajno došao u krčmu. Tamo je istovremeno doživeo dva udarca najednom.

Smrt njegovog kompanjona nije ga toliko uplašila. U stvari, on je Dženana uvek mrzeo zato što je bio nadmoćniji i što je to pokazivao u svakoj prilici. Sa Kitnom je postupao kao sa svojim slugom.

Za bandita Džeri Kitna šok je bio što ga je onako iznenada video pored vrata gostionice, kako leži na prljavom podu, prepunom pikavaca i drugih otpadaka. Kao i mnogi drugi zločinci, on se strahovito plašio smrti, koju je i sam sejao oko sebe. Poslednji put je to bilo juče u Teka-klancu kada je uništio jednu celu porodicu.

Drugi udarac za njega bio je čovek za koga je mislio da je mrtav, jer je pred njegovim očima sleteo u ambis, a koji je sada živ stajao pred njim.

Shvatio je da je ovaj došao da se sveti.

Ipak, najteži udarac za zločinca bilo je ime „Vajat Erp"! Kao udarac maljem to ime mu je doprlo do svesti.

— Vajat Erp!

Do đavola, to je dakle bila osveta onog starog vodiča zaprege, koji je sa četiri konja i celom porodicom sleteo u ambis. On se vratio — a sa sobom je poveo najljućeg protivnika koga bi se u toj divljoj zemlji moglo uputiti na trag jednog zločinca: Vajata Erpa!

Kad je Džeri Kitn stigao pred vrata krčme, protrljao je oči: — Do đavola, da li je to bio neki strašan san — ili se ono zaista desilo? Onaj stari riđokosi tip je živ, on je unutra — tu u krčmi. I Vajat Erp je tamo. Taj opasni maršal iz Dodž Sitija.

Do đavola, zar je to uopšte bilo moguće? Već godinama je toliko slušao o tom Vajat Erpu, ali obzirom na udaljenost od Dodž Sitija nikada mu nije palo na pamet da će baš tom čoveku jednoga dana morati da se suprotstavi. Sada su ga samo tanka vrata krčme delila od oštrih maršalovih očiju.

Kao da ga je ubola škorpija, najednom je skočio u stranu, pa odjuri dalje i preskoči na sreću ne visoku ogradu susednog imanja.

Tamo se šćućurio i osluškivao. Pored njega, u salunu, su zaškri-

pala vrata! Jedan čovek izađe napolje, pa zastade na ulici.

Kitn zadrži dah. Znoj mu je u velikim graškama izbio po čelu. On je znao, on je osećao da je taj čovek morao biti Vajat Erp.

Koraci su se udaljavali gore ka glavnoj ulici. Bandit je obrisao rukavom kaputa znoj sa čela pa se onda podigao. Upravo je hteo da se opet prebaci nazad na ulicu. Čuo je ponovo kako se otvaraju vrata krčme. Stresao se i osluškivao skriven iza ograde.

Bili su to čvrsti koraci, koji su se takođe udaljavali prema glavnoj ulici. Kitn promoli glavu pokušavajući da prepozna tog čoveka.

Bio je to onaj riđobradi starac! Čovek iz ambisa! Bandit preskoči ogradu od dasaka i gotovo bešumno stigne na ulicu. Brzo je išao napred, sasvim u senci kuća. Kad je stigao na glavnu ulicu video je oba čoveka kako idu ka verandi zgrade na drugoj strani ulice. Stari je išao pored maršala. Bio je bar za glavu niži od njega.

Tada Džeri Kitn izvuče kolt.

Možda je od uzbuđenja loše gađao, sem toga to je izazvalo i neki šum — u svakom slučaju je video da se maršal sa starcem neposredno pre pucnja bacio pod verandu, koja im je bila siguran zaklon.

Kitn je stajao u jednoj kapiji na suprotnoj strani ulice. Ponovo mu je znoj orosio čelo. Do đavola! Šta je sada uradio? U kako glupu situaciju se sada uvalio!

Preko, na drugoj strani ulice, zaklonjen ogradom verande, ležao je Vajat Erp! Veliki Vajat Erp.

A on je gotovo nezaklonjen stajao tu u kapiji, na udaljenosti od jedva deset jardi!

A, Vajat Erp! Opasni Vajat Erp ga je sada iščekivao da se otkrije. Kitn je pri toj pomisli zaustavio dah, od straha da bi ga i on mogao odati.

„Izgubljen sam!" bubnjalo mu je u glavi. „Ja sam izgubljen." Nemam ni najmanju šansu protiv njega! Ko uopšte ima neku šansu protiv tog čoveka? Niko.

Kako sam samo mogao biti tolika budala da pucam na njega!

Do đavola, ja sam baš gađao u njega a ne u starog."

U međuvremenu je proteklo već dve, tri, najviše pet sekundi.

Tog trenutka je zločinac opet čuo korake na ulici. Brze korake uz zveket mamuza. Lopuža se još više priljubila uz kapiju.

Tada se gore, na uglu, pojavio čovek koji je nešto vikao.

Kitn je odmah prepoznao šerifov glas, ali od uzbuđenja nije čuo šta više.

Upravo je hteo da odahne, jer je u toj šerifovoj dernjavi video svoju šansu da se izvuče iz ove paklene situacije, kad je Van skočio na verandu.

Možda ga šerif ne bi ni primetio, jer je stalno posmatrao ulicu. Ali su banditovi napeti živci najednom popustili.

Skočio je napred, sa namerom da projuri pored šerifa.

To je istina bilo glupo i pokušati kod jednog čoveka sa tako brzim refleksima, kao što su bili Mek Vanovi.

Šerif ga snažno zgrabi.

U slepom bezumlju zločinac je podigao kolt na čuvara zakona i opalio.

Gvozdeni stisak šerifove ruke popusti i Kitn je mogao da beži dalje.

Na pola jarda od ugla stigao ga

je maršalov metak i pogodio u levu nadlakticu.

Ali razbojnik je i dalje jurio ulicom. Od straha nije ni osetio bol.

Kasnije nije mogao da shvati kako je mogao tako brzo da pretrči onaj komad ulice do iza krčme. Tek je onda opet došao k sebi, kada je čučao iza ograde pored krčme, dišući široko otvorenih ustiju da bi povratio dah.

Do sto đavola! Šta je to sam sebi zamesio! Nikada mu neće uspeti da se ispetlja odavde.

Ali ipak su već nove zločinačke ideje prolazile kroz glavu bandita Džeri Kitna. Moraće da nađe nekog pomagača, čak i više njih. Ljude, koji bi hteli da se bore protiv Vajat Erpa.

Možda Bil Mek Intoš, brat onog krivonogog obućara, koji je doveo šerifa u krčmu. Taj čovek je u celom kraju najbrže potezao revolver od pet metaka. Sem toga, i on je bio bandit kao i Kitn.

Zločinac se stresao, jer su se vrata krčme otvorila.

Fener i Greg su izašli na ulicu.

A onda je jedan čovek dotrčao iz glavne ulice.

Kitn nije znao da je to bio onaj čovek iz ambisa.

Kad se stišala galama pred vratima krčme, Kitn šmugne preko dvorišta prema štali. Očigledno da se ovde dobro snalazio, jer je, uprkos mraka, znao da pronađe prolaz, koji je kroz štalu vodio napolje.

Dva minuta kasnije već je bio u drugoj ulici, pa, poguren kao senka, pođe preko, ka jednoj nakrivljenoj kući.

Bila je to kuća Džoel Mek Intoša, koji je bio jedan od prvih ljudi koji su učestvovali u izgradnji gradića Konče u podnožju planina.

Njegova dva sina nasledila su njegovu turobnost i prepredenost. Stariji je bio obućar i zbog svog malog rasta dobio nadimak „Kepec". Tridesetogodišnji Bil je bio visokog rasta i imao je vitak stas svoje majke, koja je već davno umrla.

Džeri Kitn je gledao u zatvorene prozorske kapke, kroz čije je pukotine na ulicu padalo slabo svetlo.

On se ispravi, pa pokuca.

Svetlo u sobi se odmah ugasilo.

Kitn se trže, jer je dobro poznavao Bil Mek Intoša, pa se skloni u kapiju i čučnu.

Na ulici je bila tišina.

Ipak se Kitnu činilo da se tu negde u blizini nalazio neki čovek.

Ma kako napeto osluškivao — nije ništa čuo osim pulsiranja u ruci koja ga je sve više bolela.

— Ustani! — šapnu jedan glas iza njega.

On se strese, pa pogleda uvis i vide pred sobom visokog čoveka sa svetlosivim šeširom na glavi, širokih ramena i sa svetlom vunenom košuljom.

Kitn ga je prepoznao po dvema stvarima: po kožnoj jakni i po revolveru koji je čovek držao u desnoj ruci.

— Ja sam to, Bil! — reče on nesigurnim glasom.

— Šta...? Jesi li poludeo? — Mek Intoš vrati revolver u futrolu i stavi ruke na bokove. — Hoćeš li konačno ustati čoveče!

Zločinac oklevajući ustade i pokuša u mraku da vidi izraz Bilovog lica.

Onaj ljutito reče:

— Mora da si pijan. Zamalo, pa

bi među rebrima osetio dobar komad vrelog olova.

Kitn se glupo nasmeši.

— Šta hoćeš? — upita Mek Intoš.

— Jesi li sam?

— Ne, stari je tamo. To jest, on sedi u kuhinji — sa svojom flašom.

— A „Kepec"?

— Ne znam. Njega danas još nisam ni video. Ne mogu da verujem da je još u radionici.

Kitn se obazirao po ulici. Onda šapne:

— Imam za tebe jedan posao.

Škotlanđanin se tiho nasmeši.

— Ne, burazeru, od tebe ne primam nikakav posao. Kakav bi to posao mogao da bude koji dolazi od Džeri Kitna? Ako si me zato izvukao na ulicu...

— Možemo li ući u kuću?

— A zašto? Imam posla. Sređujem vinčesterku. Moram da je očistim i podmažem.

— Pođimo u kuću — navaljivao je Kitn.

— Čoveče nemoj samo dugo da me zadržavaš — reče Škotlanđanin.

— Ali ja moram sa tobom da razgovaram o poslu.

— Rekao sam ti da nestaneš!

— Saslušaj prvo o čemu se radi! — cvilio je Kitn.

— Ne! — Mek Intoš se okrete i pođe ka kući iz koje je malo pre izašao, bešumno kao Indijanac.

— Trista! — šapnu Kitn za njim.

Bil Mek Intoš se zaustavi. Okrenuo se sasvim polako.

— Jesi li ti to rekao „trista"? — upita tiho.

— Da.

— Kada?

— Sutra.

— Od koga?

— Od mene.

— Hvala.

— Onda se opet okrete i pođe u kuću.

— Pa, sačekaj! — povika Kitn i potrča za njim, pa ga uhvati za ruku.

Mek Intoš ga kao komarca odgurnu od sebe.

Tada Kitn prosikta:

— Prljava svinjo! Šta misliš. A šta si ti? Jel?

A kad je Škotlanđanin hteo da potegne revolver, video je već u Kitnovoj ruci metalni bljesak pištolja.

Onda se surovo nasmeja pa reče:

— To je valjda šala, burazeru. Zar ne? Čak i ako pucaš, moraš biti načisto sa tim da Bil Mek Intoš ipak uspeva da odgovori na vatru — i da pogađa.

— Upravo zato dobijaš one tri stoje! — reče Džeri Kitn, vrativši revolver u futrolu.

— Zašto?

— Zato što si brz strelac.

— Nemaš tri stoje! Nemoj više da me zadržavaš, jer još mogu postati i neprijatan.

Kitn se odvoji od kućnog zida.

— U redu! Idem po novac. Podmazuj i dalje svoju vinčesterku, jer će ti veoma brzo trebati. Za deset minuta se vraćam.

Nečujno kao duh išao je bandit, krijući se uz senke kuća.

Zaista se posle deset minuta opet pojavio pred Mek Intošem.

On ga ovog puta pusti u kuću.

U mračnom predsoblju smrdelo je na jeftin duvan za lulu, prljavi veš i alkohol.

Bil ga ugura u sobu, gde je za-

ista na stolu ležala jedna rastavljena puška.

Mek Intoš je stajao raskrečenih nogu, sa palčevima zabijenim u opasač za oružje, gledajući u Kitna.

— Dakle?

— Evo! — reče Kitn podigavši svežanj novčanica uvis.

Mek Intoš je požudno gledao u njega. Kada je hteo da ga dohvati, Kitn skloni ruku i svežanj vrati u džep.

Tek tada je Mek Intoš video da njegovom posetiocu leva ruka neprirodno ukočeno visi niz telo.

— Jel, što je to? Imao si neku pucnjavu?

— Tako je.

— Sa kim?

— Sa tvojim čovekom. Sa čovekom koji će sutra ležati usred mrtvačnice, a prekosutra na groblju.

Mek Intoš protrlja bradu.

— A kakav je to čovek?

— Videćeš.

— Kada dobijam lovu?

— Odmah kad onaj drugi bude ležao u uličnoj prašini glavne ulice.

— Mora li to baš da bude na glavnoj ulici?

— Ne mora. Ali mora da bude negde gde ja mogu da posmatram. Što se mene tiče, to može biti i ovde u ulici — ispred vaše kuće.

— Dakle u gradu?

— Da.

— Zašto?

— Zato što treba da izgleda kao fer borba.

— Hej! — Mek Intoš zviznu kroz zube. — A ko je to?

— Nema to nikakve veze. Ti ćeš ga ubiti!

Mek Intoš izvadi iz limene kutije jednu tanku Virdžiniju, pripali je i ispusti nekoliko plavih oblačića dima pred sebe.

— Mislim da će dobro ispasti. Ne poznajem nijednog čoveka koji ume brže od mene da potegne pucaljku. — Nasmeja se. — Neće valjda to biti Džes Hadn ili Dok Holidej.

Pri pomenu onog drugog imena Kitn se neprimetno strese.

Dok Holidej! Do đavola! Na toga još nije ni pomislio. Gde se maršal pojavi, obično ni kockar nije daleko. Da nije taj tip također u Konči? To se ne bi moglo ni zamisliti.

Ali bandit brzo odbaci tu pomisao. Da se Dok Holidej nalazio u gradu, onda bi ova pucnjava sigurno drugačije izgledala. Jer bi ga onda sigurno i taj čuveni revolveraš napao.

Neprijatno se smeškajući on reče:

— Dobro, momče, nije baš tako.

Ova igra je bila opasna, jer Mek Intoš je bio sumnjičav čovek.

— Šta to ima da znači?

— Da protivnik nije Vink Filpert, ni Leo Krišna a niti Beri Robertson — reče Kitn.

Škotlanđaninovo lice se smrači.

— Zašto govoriš o tome? Oni su već odavno mrtvi!

— Govorim o njima zato što su to bili ljudi koje si ti ustrelio!

— Ustrelio — ja sam ih pobedio u borbi. Moraš pravilno da se izražavaš, momče, jer sam veoma osetljiv na to.

— To znam! Ali hteo sam nešto drugo da ti kažem: Naime ovo: tvoj budući protivnik nije punjena lutka.

— Punjena lutka! — uzviknu Škotlanđanin, prebledeo od besa. — Opet ti kažem da moraš pažljivije da se izražavaš kad govoriš sa mnom, Kitn, jer ću te inače iz moje

kuće izneti sa nogama okrenutim napred, a moji nekadašnji protivnici će na groblju dobiti novo društo — jedne punjene lutke.

Kitn protrlja ruke.

Tada Mek Intoš najednom prasnu:

— Šta hoćeš! Beri Robertson je bio dobar strelac. On me je čak i ranio u ruku.

— Ma kakvi! Ne može se ni uporediti sa našim čovekom — hladno odgovori Kitn.

Tog trenutka se kroz kuću zaori dreka nekog čoveka. Kitn se uplaši, ali ipak upita:

— Šta je to?

Mek Intoš se isceri:

— To je đavo koji je došao po tebe — pa izađe iz sobe. Kad se vratio nekoliko minuta kasnije ruke su mu bile krvave.

Kitn, taj beskrupulozni ubica Kitn, nije mogao da gleda krv, i sada je skočio sa stolice.

— Šta... šta se desilo — pitao je uzbuđeno.

— Stari...

— Do đavola, Bil, zar si svog rođenog starog oca...?

Mek Intoš prezrivo odmahnu glavom, pa o pantalone obrisa krv sa ruku.

— Ma ne, pao je sa stolice a u rukama je držao flašu koja mu se razbila i staklo mu je iseklo ruke. Sad cvili za prosutim brendijem.

Strah se izgubi sa Kitnovog lica. Trljao je prste pa reče:

— Dakle, šta misliš?

Mek Intoš je u međuvremenu očigledno dobro razmislio o čitavoj stvari. U tom prokletom gnezdu nije moglo mnogo da se zaradi. Ovdašnji ljudi i sami nisu ništa imali. Kocka je ovde slabo šta donosila, pošto se poker igrao samo sa veoma niskim iznosima — a stranci su vrlo retko dolazili u ovaj kraj.

— Dobro, prihvatam — ali daćeš mi trista pedeset.

Kitn poče da tvrdi pazar, pa se napravi kao da ide ka vratima.

— Žao mi je. Mogu da ti dam samo tri stoje.

Mek Intoševa računica je bila sledeća: ako Kitn ima tri stotine, onda ima i više. Očigledno mu je mnogo stalo do toga da likvidira onog tipa.

Ali Džeri Kitn, koji je bio prepredeniji nego što je izgledalo samo je odmahnuo rukom.

— Pustimo to, onda, pa ću da uradim ono što je ionako trebalo još pre nego što sam došao kod tebe.

Škotlanđanin pođe na njega i zgrabi ga za košulju, pa ga privuče k sebi:

— A šta je to trebalo da uradiš?

— Da odem kod Frenk Lisna.

— Kod Lisna? — Mek Intoš ga pusti i ustukne. U njegovim očima se pojavi nešto kao zaprepašćenje. — Zar si i pomišljao da odeš kod tog mešanca? Njemu si hteo da pokloniš tu lovu...

— Da poklonim? — Kitn se odmah uhvati za tu reč. — Eto i sam si rekao: ovoliki novac, samo za jedan pucanj, zaista je poklonjen. A Lisn je i sigurniji strelac od tebe. On će se radovati što može tako brzo da zaradi ovoliku lovu. — Opet se okrete kao da namerava da priđe vratima.

Tada ga Mek Intoš ponovo zaustavi.

— Dobro — reče on promuklo — uradiću ti to za tri stoje.

Kitn se pobedonosno nasmeja,

otkrivši pri tome svoje požutele zube.

— Dobro.

— Kada?

— Sutra pre podne. Recimo, oko devet.

— Gde?

— Na glavnoj ulici.

— Pa ti si rekao da nije važno...

Kitn oštro odmahnu rukom.

— Ipak, Bil, sada mi je to potrebno. A nemam ni vremena niti volje da se opet pogađam sa tobom i oko toga. Dakle u devet na glavnoj ulici.

— Ali ja ne poznajem toga tipa.

— I ja ga dobro ne poznajem, ali ću ti ga pokazati.

Mek Intoš potvrdno klimne glavom.

— Dobro, ostavi mi bar neku akontaciju.

Kitn se nasmeja. Onda uze jedan dolar i baci ga na pod.

— Laku noć, Bil. Dakle, videćemo se sutra na glavnoj ulici u devet sati, recimo kod Hikerija.

Škotlanđanin ne odgovori na pozdrav, promumla neku psovku, pa uđe u kuću i nastavi da čisti svoju vinčesterku.

*
* *

Kitn pođe kući.

Više nije bio uznemiren. Sve je suviše olako primao. Sigurno bi mu i Bad Dženen sada tako govorio, da je bio živ.

Kad je zločinac prolazio pored mrtvačnice, video je otvorena vrata, kroz koja je neka slaba svetlost padala na ulicu.

Priđe privučen znatiželjom.

Na jednostavnom drvenom odru ležao je jedan mrtvac.

Bio je to Ban Dženen!

Jedan sedokosi stariji čovek skrušeno je stajao pored odra. U ruci je držao šešir, nesvesno ga okretao i zamišljeno gledao u upalo voštano lice mrtvaca, nad kojim je treperio plamen zapaljenog luča u ruci jedne isto tako skrušene sedokose žene.

Ženino lice je bilo tako tvrdo kao i u čoveka.

Kitn je poznavao ovo dvoje ljudi: to su bili Badovi roditelji.

Ukočeno je gledao taj prizor. Iako je hteo da ode, izgled tog mrtvaca ga je prikovao na mestu i počeo je veoma uzbuđeno da diše.

Žena se okrenula. Podigla je zapaljeni luč prema njemu.

— Džeri — reče ona bezbojnim glasom. — On je mrtav.

— Znam — reče promuklo bandit.

— Već mesecima nije dolazio kući. Nismo znali gde se to uvek skitao naokolo. A sada leži tu pred nama — mrtav...

— Ubijen! — reče stari čovek. — Ubili su ga. A čovek koji je to učinio slobodno šeta naokolo. Bio sam kod šerifa i čuo sam da je čovek nevin. Bad je, dakle, bio bandit, jer jedino kad se ubije zločinac ubica je nevin.

Kitn se već davno pokajao što nije odoleo radoznalosti pa je došao tamo.

Najednom stari čovek viknu na njega:

— Jeste li vi bili njegov prijatelj, jel'?

Kitn sleže ramenima.

— Prijatelj! Ne, nikako. Mi smo se samo poznavali...

— Ali vi ste često zajedno jahali. Tako smo bar bili obavešteni.

— Često — ma ni govora. S vre-

mena na vreme smo se sretali...

Zločinac je izbegavao starčev pogled.

Stari Dženen žalosno klimne glavom.

— Da, tako sam i mislio. Kad je pre četrdeset godina došao na svet, tamo preko, u Denveru, išlo nam je dobro. Uprkos teškim vremenima. Imao sam veliku radnju i u njoj je radilo nekoliko ljudi. On je rastao u izobilju. U desetoj godini toliko je premlatio jednog dečaka da je jadnik bio sav unakažen. U četrnaestoj godini je opet nekog momka toliko davio zbog jedne plesačice, da je šerif, morao da dođe k nama u kuću. U sedamnaestoj...

Žena molećivo pogleda u čoveka.

— Pusti to, sada.

— Kvin prestani.

— Dobro, prestaću. Hteo sam samo da kažem ovom čoveku koji tvrdi da nije bio Badov prijatelj, da smo zbog Bada sve izgubili, sve napustili i da smo morali noću da napustimo grad, i da smo se krili ovde u brdima...

Kitn je gutao knedle.

Žena je ponovo pokušavala da prekine svog muža.

— Dobro, dobro, ućutaću. Hteo sam još samo ovo da kažem tom mladom čoveku: da smo sve činili za Bada da bi bio čovek, a ipak smo doživeli da stojimo sada pored odra ubijenog zločinca, koji je bio naš sin. Za koga smo mi živeli. A on je bio bandit, koji čak ni prijatelja nije imao. Jer ni Rik Flečer, navodno, nije bio njegov prijatelj...

Kitn se bez reči okrenu i pođe. Pogled ono dvoje nesrećnih staraca, koji je bio uperen u njegova leđa, pekao ga je kao usijano gvožđe. Već je prešao sredinu ulice, a još uvek je čuo iz mrtvačnice glas onog starca, kako je žalosno govorio o svom sinu.

* * *

Blistavo jutro rađalo se iznad planina. Nebo je bilo azurno plavo, bez ijednog oblačka, a sunce je kao plamena lopta svojim crvenim zracima obasjavalo vrhove planina.

Život u gradu je već odavno počeo da se budi.

Svuda se govorilo o noćašnjim događajima.

U ovom planinskom gradiću bilo je isto kao i u drugim gradovima: ljudi se nisu usuđivali da pomole nos iz svojih kuća kada se na ulicama pucalo.

Čekali su jutro da bi saznali šta se to odigralo u glavnoj ulici, pa bi to onda nadugačko i naširoko prepričavali.

Stajali su sada naokolo u manjim i većim grupicama.

Kada je Mek Van izašao iz svoje kancelarije, raspršali su se na sve strane kao kokoške pred psom.

Na prvom spratu jednog prenoćišta stajao je Vajat Erp iza zavesa i posmatrao šta se dole zbiva. Mislio je o tome da je došao suviše rano i da će morati ovde tri dana da čeka na Dok Holideja, sa kojim je po dogovoru ovde imao sastanak.

Čovek iz Džordžije je neko vreme bio mnogo bolestan. Nedeljama je polumrtav ležao u svojoj hotelskoj sobi u Dodžu i kad je njegova žilava priroda opet uspela da za neko vreme savlada opaku bolest, Vajat Erp je upravo kretao na svoj uobičajeni put u planine.

Ove jeseni Vajat je nameravao da pođe nešto severnije od Jampe, da bi gore, u velikim logorima drvoseča, zaradio nešto para.

— Jahaću preko Konče, pa onda gore ka Kregu. Tamo su logori drvoseča sasvim blizu — rekao je Vajat.

— Kreg — razmišljao je Holidej. — Do đavola, pa to mesto je dosta veliko. Čuo sam već za njega. Tamo se mnogo kocka. Dakle, i ja ću poći sa vama...

Put preko stenovitih Roki planina bio bi u njegovom sadašnjem stanju suviše naporan. Vajat ga je odgovarao i od putovanja kočijom koja se mnogo tresla po lošim putevima. Ali kockar je odmahnuo rukom i rekao:

— Ja ću biti u Konči sedamnaestog septembra.

Danas je bio petnaesti septembar.

Vajat prikopća svoj opasač za oružje i siđe dole.

Upravo je sedeo za doručkom, kada je ušao šerif.

— Brojutro, mister Erp!

— Dobro jutro — odgovori Vajat i pozva ga da sedne do njega.

Van rado prihvati poziv i sede pored maršala.

— Kako je? — pitao ga je čovek iz Misurija.

— Kako mora — koliko još ostajete ovde u gradu?

— Verovatno do sedamnaestog ili osamnaestog.

Šerif gurne šešir a potiljak pa reče:

— To ne valja.

— Zašto?

— Zato što će se sutra vratiti Rik Flečer, a on je prijatelj Bad Dženena.

— Flečer? — Vajat pomisli gde li je već čuo to ime.

Van je gladio svoje brkove pa reče:

— On je preko, u kamenolomima Seskatere, kao kažnjenik dve godine tucao kamen. Ljudi ovde nisu znali da je bio osuđenik. Pored mene to je znao samo još njegov otac. On je ljudima ovde pričao da se Rik nalazi na jednom ranču u Teksasu.

— A odakle vi znate da će se on sutra vratiti?

— Zato što su me obavestili iz Seskatere. Jutros, pre nepunih pola sata primio sam tu vest. — Onda stavi pred čoveka iz Misurija komad papira.

Vajat je čitao:

„Rik Flečer, koji je zbog ubistva bio osuđen na pet godina prinudnog rada, pušten je kući zbog primernog vladanja."

— To još ne znači da će on sutra doći ovamo u grad.

— To sam čuo od njegovog oca.

Vajat klimne glavom i nastavi mirno da doručkuje.

— Žao mi je, šerife, ali moram ovde da ostanem još par dana. Do sedamnaestog obavezno.

Van je napeto posmatrao maršalovo lice.

— Čekate ovde nekog?

— Da.

Šerif jedva promuca:

— Možda — Dok Holideja?

Čovek iz Misurija klimne glavom.

— To sam i mislio — reče, pa naglo ustade sa stolice. — Još pre mesec dana sam imao loš san, mister Erp. Nikada nisam verovao u sne, čak ni u dobre — ali sada znam da u tome ipak ima nešto. Dok Holidej! Samo taj je još falio u ovom paklenom gnezdu.

Maršal se namršti.

Ali Van nastavi:

— Dženenova smrt će podići veliku prašinu. Ako i Flečer bude tu, biće pakao u kome mi je samo još falio čovek kakav je Dok Holidej. Grom i pakao!

Tada Vajat spusti nož na sto.

— Ne razumem vas, šerife. Šta imate protiv Dok Holideja? Zar ga poznajete?

— Ne. Njega ne poznajem, ali njegov glas...

— Oprostićete mi šerife — prekide ga Vajat — ali moram da idem. Imam posla u pošti.

— Onda ustade i napusti prostoriju.

Van je nabranog čela gledao za njim. Onda vikne vlasniku prenoćišta:

— Jeste li čuli, mister Hanter? Dok Holidej dolazi u grad!

* * *

Brzinom vetra svi stanovnici Konče su saznali da će u grad doći čuveni i opasni Dok Holidej i da će se vratiti Rik Flečer.

Konču, je najednom zahvatila neka groznica. Niko nije shvatao zašto. Šta li su u tom malom gradiću ljudi imali sa Dok Holidejem? Ništa. A Rik Flečer, pa on je uvek bio obesan momak, ali šta ih se on ticao?

Bad Dženen je bio ubijen — ubio ga je jedan stranac, neki riđobradi Irac.

A Vajat Erp je pomogao Ircu.

Vajat Erp je bio u gradu!

Već u sedam sati stajali su ljudi pred Hanterovim prenoćištem čekajući nešto. Među njima je „kepec" Mek Intoš vodio glavnu reč.

Oko devet sati skupilo se oko dvadesetak radoznalaca, koji su čekali da čuveni maršal iz Dodža napusti kuću.

Ali Vajat je već davno primetio ljude, pa je kuću napustio sa zadnje strane, gde je prešao preko dvorišta i kroz jednu sporednu izbio na glavnu ulicu.

* * *

Bil Mek Intoš je već četvrt sata stajao oslonjen o jedan stub preko puta prenoćišta i nožem čistio nokte.

Džeri se sakrio iza pokretnih vrata Hekerijevog bara i sa udaljenosti od četiri i po jarda motrio je na Bil Mek Intoša.

Zar je bandit zaista verovao da Bil Mek Intoš ima neku šansu sa Vajat Erpom? Ne, ali Džeri je računao sa tim da Mek Intoš neće biti sam na ulici.

Kitn dohvati desnom rukom čašu iza sebe, otpi malo, pa se lagano okrene.

Prostorija je bila u polutami. Još je bila prazna, ako se ne računa na ona dva pijana gosta. Gostioničar je sedeo na visokoj barskoj stolici, naslonivši svoju veliku glavu na obe šake. Zamišljeno je zurio pred sebe.

Kitn se nagne napred pa prošapta:

— Samo strpljenja, Bil! On će već doći.

Mek Intoš stavi nož u korice i pogleda preko, prema prenoćištu.

— Hteo bih samo da znam šta to ljudi čekaju tamo preko. Ne čekaju valjda na onog tipa?

— Ja sam ih pozvao, Bil — odgovori Kitn. — To su tvoji svedoci. Šerif se onda neće usuditi da ima

drugačije mišljenje. Ne može ništa protiv trideset ljudi.

Škotlanđanin se počeša po temenu.

— Ti si ih pozvao — pitao je sa nepoverenjem. — Pa tamo vidim i Kleja Midltona. Ne misliš valjda da mi kažeš da i on spada među moje prijatelje?

Kitn se besno ugrize za usnu. Onda se snađe i brzo odgovori.

— Pa taj radoznali momak se pojavljuje svuda, gde se nešto dešava.

— A Rob Danser i braća Flint, zar misliš da su svi oni slučajno ovde?

— A otkud znam! Sigurno su i oni radoznali.

— Kome ti to pričaš priče? Ja pre verujem da se oni interesuju za čoveka koji je preko u prenoćištu.

— On se okrene i pođe ka vratima saluna.

— Slušaj, burazeru, mislim da bi nas dvojica trebali još jednom da porazgovaramo o ceni. Onaj momak preko izgleda da stvarno vredi para.

Kitn proguta knedlu, pa reče:

— Daću ti dvadeset komada više.

— Ne burazeru, sa onim jednim što si mi juče bacio pod noge dodaćeš još tristo devedesetdevet i to odmah. Inače idem kući. Odnosno, ja ću se verovatno u tom slučaju takođe priključiti onim ljudima preko, jer momak koga si mi namenio izgleda da je zaista veoma interesantan.

— Dobro dajem četiri stotine reče bandit. — Ali tek kada posao bude obavljen.

— Ne ti ćeš mi novac dati odmah i to ćeš ga odbrojati i ostaviti na čuvanje kod Hikorija.

— Dobro — reče Kitn, pa izbroja Mek Intošu novac i ostavi ga na šank.

Žagor ljudi ispred prenoćišta, koji se čuo i ovde u baru, najednom prestade.

Kitn otrča do ulaza i pogleda preko drvenih pokretnih vrata.

— Eno ga — šapnu on.

I Mek Intoš je odmah prišao. Kad je ugledao čoveka, tiho zviznu kroz zube i reče.

— Pa taj momak ne izgleda loše. Kakav li mu ono top visi na levoj strani? Ne misli valjda da sa tako dugim koltom može i da puca.

— I te kako — procedi Kitn kroz zube. Pri tome je razmišljao kako ga je maršal baš sa tim, kako Bil reče „topom", gotovo sa petnaest jardi udaljenosti precizno pogodio u levu nadlakticu. Na tu udaljenost običan kolt ne bi mogao da dobaci.

Bil Mek Intoš je video čoveka kada se pojavio iz ulice, ali je samo bacio kratak pogled na njegovu figuru i lice. Njegova pažnja je bila usmerena na strančevo oružje, koje mu je bilo važnije. Onda podiže pogled i osmotri lice čoveka iz Misurija.

Vajat je na njemu svojstven način pažljivo posmatrao sve oko sebe. Za delić sekunde njegov pogled se zaustavio na Mek Intošu.

Revolveraš se stresao, jer je u tom momentu i on pogledao Vajata. Do đavola, kakve li to oči ima ovaj čovek, hladne kao čelik. Bil je već imao iskustva sa sličnim momcima.

— Hej, Džeri, nemaš sreće. Taj je još skuplji. Za njega ćeš mi dati ili petstotina ili nema ništa od vatrometa.

— Prokleti ucenjivaču — siktao je Kitn.

Mek Intoš se tiho nasmeja.

— Dobro razmisli, momče. Očigledno nemamo više mnogo vremena.

Maršal je već pošao dalje, držeći se sredine ulice. Tada Kitn izvadi iz džepa još sto dolara, zgužva ih i dobaci gostioničaru.

Onda se okrete revolverašu pa povika.

— Šta još čekaš?

Mek Intoš odgurne pokretna vrata i izađe na verandu. Dok je napravio ona četiri koraka do stepenica, odmerio je stranca. Onda najednom shvati da ni petsto dolara ne predstavlja nikakav novac za onog čoveka.

Ali ipak raširi noge i spusti ruke iznad drške kolta, pa doviknu Vajatu:

— Hej, momče, stani, hoću da porazgovaram sa tobom — samo nekoliko reči!

Pri tome brzo pogleda preko u svoga brata, koji je ukočeno zastao. Na svoje ogromno zaprepašćenje vide kako se njegov brat povukao.

Da se stvar ne bi iskomplikovala, Bil je, kao i uvek, za ovu borbu odabrao svoga brata kao čoveka koji će ga štititi sa leđa, jer je na ulici bilo suviše ljudi, a za neke je sigurno znao da mu nisu baš prijatelji.

Uostalom, brat mu je obično kod takvih borbi, bio zaštita a da to nikada nikome nije smetalo. Tako je i tog jutra obećao bratu trideset dolara, ali mu ništa više nije rekao, nego samo to da bude u devet sati na glavnoj ulici. Biće to kao i obično mali vatromet.

„Kepec" nije mnogo zapitkivao, jer je on bio momak za koga je trideset dolara bilo skoro malo bogatstvo.

Kad je krivonogi obućar, koji se nalazio među ljudima kod prenoćišta, video brata da izlazi na verandu, znao je da će mali „vatromet" početi i bio je spreman. Žalio je samo utoliko što je želeo da ostane sa ostalim ljudima da posmatra Vajat Erpa.

Ali sada je zabezeknuto zastao. Šta je to bilo? Zar je Bil poludeo. Da nije nameravao da se bori sa maršalom?

Najednom je „kepecu" bilo jasno: neko je angažovao Bilija protiv maršala, a da mu nije rekao sa kim će imati posla. Ma koliko da je cenio samopouzdanje svoga brata, sigurno je znao da se Bil ni za kakvu cenu ne bi u otvorenoj borbi suprotstavio čuvenom Vajat Erpu.

Za ime božje, šta da radi? Za tren oka će se tragedija završiti. Ne sme to da dozvoli.

Ma kakva inače kukavica bio, „kepec" Mek Intoš je sada skočio na ulicu, podigao je ruke i pojurio na brata, preklinjući ga:

— Bil ti si lud! Pa to je Vajat Erp!

Revolveraš Mek Intoš, koji je bio tek tri jarda odmakao ispred stepenica verande, zastao je kao gromom pogođen, pa se zablenuo zaprepašćeno u brata.

— Šta kažeš — jedva je promucao.

„Kepec" je bio tako zbunjen, da je izvukao trideset dolara iz džepa da mu ih baci pred noge.

— Da sam znao da na njega misliš ne bi me izvukao na ulicu ni za hiljadu dolara.

Okrete se i potrča kao da ga svi đavoli gone.

Čovek iz Misurija je u međuvremenu stigao do potpuno zabeleknutog revolveraša i pogledao ga sa visine, jer je Bil bio za glavu niži od njega.

— Hteli ste nešto da razgovarate sa mnom, mister?

Bil se zablene u njega; nekoliko sekundi nije mogao ni da se pomakne. Onda brzo odmahnu glavom:

— Ne, sa vama ne. Sasvim sigurno ne sa vama. — Onda se okrete i hitrim korakom pođe niz ulicu.

Za njim se orio neobuzdani smeh radoznalih posmatrača.

* * *

Ubica Džeri Kitn je iskolačenih očiju buljio preko vrata, a onda se lagano okrete i pođe ka šanku.

— Moj novac — reče on surovo.

Hikoriz se lukavo nasmeši.

— Niste baš bili velikodušni, mister Kitn. Mek Intoš ovoga ne bi progutao ni za tri hiljade dolara.

Kitn ga besno pogleda i brzo napusti krčmu.

Upravo tog trenutka iz Hegerovog prenoćišta je izašao Irac. Video je maršala kako stoji nasred ulice, pa htede brzo da se vrati. Ali ga je ovaj opazio.

Vajat Erp je video i Kitna, pa se naglo okrete i uputi ka njemu, odmeri bandita i glasno reče:

— Kako je ruka?

— Već je bolje! — omakne se banditu. Onda je primetio svoju brzopletost i njegovo inače uvek bledo lice obli jarko rumenilo. Ukočeno je zastao.

Još jedan čovek se ukočio. Bio je to Džes Hekert, koji se već okrenuo da bi izbegao maršalov prodoran pogled, ali kada je čuo banditov glas, zástao je kao da ga je neko udario bičem. Onda izvuče kolt iz futrole.

Bučnim koracima pođe na ulicu. Šest jardi ga je odvajalo od čoveka na verandi. Četiri od Vajat Erpa, koji je stajao desno od njega.

Pre nego što je Irac mogao bilo šta da učini, čovek iz Misurija oštro viknu na njega.

Hekert okrete glavu.

Tada mu je Vajat već prilazio.

— Moram nešto da govorim sa vama mister Hekert — reče odlučno.

Pre nego što se Irac snašao, maršal ga je zgrabio za ruku i povukao ga za sobom.

Obojica su nestali u sporednoj ulici, koja je skretala u levo.

Zastali su pred radnjom Normana Batlera.

— Šta hoćete? — ljutio se Hekert.

— Da vas sačuvam od gluposti — odgovori Vajat mirno.

— Od gluposti? — besnio je Irac. — Ja ne pravim nikakve gluposti, mister. Upamtite još jednom: Nije mi potreban nikakav anđeo čuvar! A naročito ne sa zvezdom.

Vajat prekrsti ruke na grudima. Gotovo sažaljivo je gledao starog.

— Nadam se da ste me razumeli — ljutio se i dalje Irac. — Niste mi potrebni. Vi ste me izvukli iz ambisa, ali ja sam vam već dva puta objasnio da nisam zbog toga baš naročito oduševljen...

— Zar vam se ne čini da bi ipak bilo bolje, ako bi mi nešto ispričali o tome šta se odigralo pre nego što sam ja stigao u Teka klanac?

— Ne! — Tvrdoglavo je frktao ogorčeni čovek. — To je apsolutno nepotrebno. Samo me uzalud zadržavate!

— Onda je to malo pre bio pogrešan čovek?

Irac se okrete i pođe.

— Hekert! — maršalov glas je odjekivao preko ulice kao čelik.

Irac zastade. — Šta još hoćete? — upita on ne okrenuvši se.

— Hoću da vas upozorim na to da ovde, istina, nismo u Irskoj, ali da nismo ni u džungli. Mislite na to. Ako sa onom vašom starom pucaljkom napravite neku glupost, ljudi će vas ovde obesiti i niko neće moći da vam pomogne. Ovde se brzo postaje ubica.

Irac lagano okrene glavu:

— Ja?... ja da postanem ubica? Vi i ne slutite, čoveče, kome to govorite.

— Dobro, onda mi ispričajte vašu priču koja bi me najverovatnije mogla interesovati!

— Ne! Ubica nisam i to neću postati!

— Rekao sam vam već da to možete veoma lako da postanete u ovoj zemlji. Čak i ako to ne želite. Treba samo da izvučete kolt desetinu sekunde prerano, Hekert, i već možete postati ubica!

Vajat se okrete i pođe ka štali za iznajmljivanje konja.

* * * *

Nekoliko minuta kasnije Vajat je već bio u sedlu na svom doratu, pa napusti grad.

Brzim galopom išao je ka istoku, prema visokim planinama. Istim putem, kojim je pre dva dana došao sa Ircem. Taj put je sada prešao samo za nekoliko časova. Onda je morao da čuva ranjenika, a i svog konja, pa su najveći deo puta nizbrdo prešli peške. Sada je sam jurio nazad ka brdima. Njegov cilj je bio Teka klanac.

Tamo je stigao popodne.

Sat i po je trebalo tom iskusnom čoveku, koji je gotovo svaku jesen i zimu provodio u brdima, da sa jedne izbočine u steni, na nekih osamdeset jardi od mesta gde je našao Hekerta, baci laso u dubinu. To je učinio iza jedne okuke na putu.

Morao je da čeka dok sunce nije uperilo svoje zrake prema mestu koje je hteo pogledati.

Onda je video. Ukočenim pogledom čovek iz Misurija gledao je u dubinu.

Možda više nikada ljudsko oko neće videti ono što je on video — jer ko bi se usudio da se spusti u ambis na tu izbočinu u steni?

Video je ostatke velikih kola razbacanih po dnu ambisa. Tu je visio jedan točak, tamo riđe kao bakar, telo jednog konja.

Svetloplavi komad tkanine se zakačio za jednu izbočinu u steni, a gotovo trideset jardi dalje udesno otkrio je ostatke četiri ljudska bića pored drugog kolskog točka.

Dakle, to je bila tragedija koja se ovde odigrala! Tajna Džesa Hekerta.

Čovek iz Misurija je stajao tako dugo na svom opasnom mestu dok sunčevi zraci nisu nestali i mesto užasa nije ponovo utonulo u mrak...

Tamo dole više nije bilo života. U to se maršal rođenim očima uverio.

Pošao je gore. Kad je stigao do okuke, gde je izvukao Hekerta,

pažljivije nego onog jutra osmotrio je okolinu.

Našao je jasne tragove točkova i konjskih kopita.

* * *

Maršal se noću vratio nazad.

Tražio je Hekerta, ali nigde nije mogao da ga pronađe.

Irac je oko devet sati uveče krenuo u potragu za čovekom sa ranjenom rukom. S obzirom na ono šta je nameravao, nije smeo nikoga da pita za njega.

Zato učini isto što i prethodnog dana: obilazio je krčme. Svakojake ljude je viđao po krčmama.

Oko pola deset, na kraju glavne ulice, otkrio je Džeri Kitna u Vilerovom baru.

Hekert je čekao. On je imao vremena.

Ubica je imao slabe živce. Sada je znao da je prepoznat. Ali nije znao da Irac nije ništa ispričao. Zato je svakog trenutka računao na susret sa maršalom ili šerifom. Satima je sedeo i pio. Onda mu pade na pamet da bi morao sam da odluči o svojoj sudbini. Mora bežati...

To je pomislio još jutros, kad ga je maršal oslovio na ulici i kad je riđobradi starac koji je ubio Bad Dženena, iznenada pošao na njega.

Ali taj nesamostalni čovek nije imao hrabrosti da osedla konja i da odjaši. Bio je suviše velika kukavica. Ovde je bila njegova domovina, ovde je bio kod kuće. Na zapadnom kraju grada, nekoliko kuća dalje od Vilerovog bara, živela je njegova majka...

Već polupijan ustade, dobaci krčmaru jednu novčanicu, koja je bila znatno veća od ceha koji je napravio. Kad je čovek za šankom hteo da mu vrati kusur, odmahnu rukom i teturajući se pođe ka vratima.

Posmatrač, koji ga je grozničavo posmatrao celo vreme kroz prozorsko okno, sada se povukao.

Od tog trenutka Džeri Kitn će živeti još samo jedan minut.

Samo šezdeset sekundi ga je delilo od smrti. Od puta na koji su već davno pošli ljudi koje je on gurnuo u ambis.

Izašao je na verandu i duboko udahnuo, gurnuo je svoj kolt napred i onda žurno pođe prema kući svoje majke.

Posle petnaest koraka Džes Hekert je iskočio iz jedne kapije i u velikim skokovima se našao na ulici.

— Hej, ubico, brani se! — povika on.

Pripiti čovek se odmah otreznio, naglo se okrenuo i opalio.

Ali Irac je imao više sreće. Dok je metak zločinca samo okrznuo njegovu levu nadkolenicu, njegov metak je tačno pronašao svoj cilj.

Kad su ljudi izašli iz krčme, Irac je već nestao. A Džeri Kitn je umirao na zemlji. Kad je stigao lekar, bio je već mrtav.

* * *

Sakriven u tami, pognuto je stajao stari čovek pored zida jedne kuće zureći užarenim pogledom na ulicu, gde su ljudi podizali mrtvaca i odnosili ga u kuću njegove majke.

On ih je ubio. Obojicu. Ubice cele njegove porodice. Obojicu ih je ubio, ubio, ubio...

Da, ali u fer borbi! A da li je to

bila fer borba? Ili bi to maršal nazvao ubistvom?

Da li je on njih napao, kao što su oni njega? Ne, sasvim sigurno nije. On je stajao pred njima. Obojica su dobili svoju šansu.

On se osvetio.

Ali ipak mu je najednom pripala muka. Istina, nestalo je pritiska koji je osećao od onog strašnog događaja gore u Teka klancu, ali se ipak nije osećao slobodan.

Naprotiv — tek sada je izgleda dolazio k sebi, tek sada je jasno shvatio šta se dogodilo. Mnogo jasnije nego do tada shvatio je zaista šta je izgubio gore u brdima. Bol ga je razdirao. Istovremeno je shvatio i šta je on sam učinio.

Ja sam ubica — već sam treći put ubio čoveka.

Beneta, Dženena i toga čoveka koga nije ni poznavao, ali za koga je znao da je bio ubica njegove porodice.

— Ja sam se osvetio kao Indijanac...

Pogrbljen, pod teškim teretom duševnog bola, Irac Džes Hekert se bez cilja uputio u mračnu noć.

*
* *

Upravo u trenutku kada se čuo pucanj, Vajat Erp je bio kod gradske većnice.

Prepoznao je zvuk Hekertovog revolvera, pa odmah pojuri napred. Stigao je na mesto borbe tek onda kada je Kitn već nepomično ležao na zemlji. Irac pobegao, a ljudi već izlazili iz Vilerovog bara.

Još ga niko nije primetio. Lagano je silazio sa konja, posmatrajući šta se događalo na glavnoj ulici.

Kad su mrtvog razbojnika Džerija Kitna odneli, jedan od ljudi primeti maršala preko na verandi.

— Eno — Vajat Erpa! — viknu on.

Ostali su prišli. Kao živi zid stajali su na ulici, gledajući u maršala.

Kovač Henk Viler je brundao:

— Jeste li vi imali neke neraščišćene račune sa njim, mister Erp?

— Da! — povikao je mali Mek Intoš, koji je naravno morao biti u svakoj čorbi mirođija. — Kako da nije. Pa on ga je ranio! Sem toga, udesio je i njegovog prijatelja Bada, tako da je onaj riđobradi mogao da ga ubije. Ako to sve nije bilo udešeno, onda sam ja... rimski papa.

Ostali su se glasno nasmejali.

Sve više ljudi se sakupljalo na ulici.

Baldvin Emersan, koji je nedeljom u prezbiteranskoj crkvi umesto sveštenika držao propovedi i navodio pesme koje treba da se pevaju, pogleda u Vajata i reče:

— Mister Erp, morate priznati da sve te činjenice govore protiv vas.

Vajat lagano priđe sredini ulice. Raširenih nogu je zastao pred ljudima i upitao oštro:

— Kako to mislite, mister?

Emersan se uplašeno povuče i povika:

— Ljudi, pa on mi preti!

A „kepec" Mek Intoš, koji se bio sklonio iza leđa svojih sugrađana, povika svojim piskavim glasom:

— Ljudi, zašto dozvoljavate da vas blefira? Ako je ovaj tip Vajat Erp, onda sam ja...

...rimski papa — prekide ga maršal.

Nekoliko ljudi se nasmeja.

Ali „kepec" je bio zmija u ljudskom obliku, koja je veoma podmuklo napadala iz zasede.

— Ljudi, ne verujte mu! On je bandit, varalica, koji se lažno predstavlja kao maršal iz Dodža, da bi nam bacao pesak u oči i tako bez muke ostvario svoje lične osvetničke planove! On je ubica, momci! Već sam vam to juče rekao u krčmi, kada sam išao po šerifa. Ali izgleda da je i Van naseo, jer je dozvolio da ga ovaj tip nasamari.

— Ubica! — vikalo je nekoliko ljudi.

A onda se čula ona kobna reč:

— Obesimo ga!

— Vešajte tog tipa!

— Na konopac sa njim!

Taj uzvik je išao od usta do usta i izgledalo je da se kao oluja širi ulicom.

Ljudi su vikali ali su još uvek stajali neodlučno, jer su uprkos mraka jasno videli snažnu vitku figuru čoveka, koga su optuživali za ubistvo, Nešto ih je još zadržavalo da napadnu tog čoveka.

Plašljivi „kepec" Mek Intoš je mislio da je došao njegov trenutak da pokaže gradu da, iako je on veoma malog rasta, nije beznačajan čovek. Iz džepa izvuče oštar obućarski nož i sečivo je tek bljesnulo u ruci tog podmuklog čoveka, kada je prasnuo pucanj:

Vajat Erp je kao i uvek brzo reagovao.

Patuljak zaurla kao ranjena zver jer mu je metak razneo dva zgloba na prstima.

Nož je oštricom pao na rame krznaru Urbanu Grefildu koji je uplašeno kriknuo.

Vajat je munjevito popunio ispaljeni metak pa je uobičajenim saltom ubacio kolt u futrolu.

— Ubico! — kreštao je Mek Intoš. — Obesite ga!

Ostali ljudi još nisu pravo ni shvatili šta se dešavalo. Istina, videli su bljesak maršalovog kolta i čuli su ona dva krika, ali šta se zapravo dogodilo nisu znali. Brzina kojom je čovek iz Misurija izvukao revolver trebalo je da im posluži kao upozorenje.

Maršal nije uzmakao ni jedan col. Ali zato mu se oba revolvera nađoše u rukama.

Da li je to bio metalni zvuk škljocanja oroza na koltovima, izgled vatrenog oružja ili uopšte držanje i pogled tog čoveka, tek ljudi se nisu micali sa mesta.

Kes Barmigem, jedan visoki čovek, derao se što je mogao glasnije:

— Stanite, ljudi, pa nećemo valjda suditi linčom? Niti jedan zločin zameniti drugim. Ako je čovek varalica, zločinac, onda to šerif i sudija moraju da dokažu.

Braća Lonvel gurnula su ga grubo na stranu:

— Zaveži gubicu, Kes. Ovu stvar ćemo srediti na licu mesta. Ako ovog revolveraša pustimo da radi kako hoće, onda na kraju više neće biti nikoga ko bi mogao da dokaže ko je on. Na granu s njim!

— Tako je — urlao je njegov brat. — Dajte jedan laso, ljudi.

Tada se dugonogi Kes Barmigem progura napred i ispruži svoje duge ruke.

— Stoj! Građani Konče! Urazumite se! To je zločin što nameravaju Mek Intoš i Lovelovi. Da, to je najsurovije ubistvo! Mi ljudi iz Škotske i starog kontinenta smo već sedamnaest godina u gradu.

Za to vreme su se ovde događale strašne stvari, ali tome jednom mora doći kraj! Naš grad mora već jednom da stekne ugled. Nećemo da dozvolimo da nas bije glas da smo banditsko gnezdo u planini. Ne radimo od jutra do mraka zato da bi nam nekolicina divljaka svojim ispadima doneli nesreću. Opametite se ljudi!

Ejb Lovel podmuklo i iznenada udari govornika tako snažno da se ovaj našao na zemlji.

— Treba da zatvori tu prokletu gubicu, Flin! — obrati se on bratu. — Jesam li u pravu?

— Apsolutno — odgovori ovaj.

Barmigem je klečao na zemlji, još uvek pokušavajući da urazumi ljude i preklinjući zavapi:

— Opametite se, ljudi!

To mu je samo donelo još nekoliko Flinovih grubih udaraca nogom.

— Zaveži, inače ću ti ja zavezati gubicu za uvek.

Ali pravdoljubivi Škotlanđanin nastavi:

— Pogledajte njegove revolvere, ljudi, koje drži u obe ruke. Zar ste toliko slepi da ne vidite kako barata sa njima. On je sa osam jardi pogodio „kepecov" nož, a sinoć sam bio prisutan kad je Džeri Kitna, koji je bežao, pogodio precizno, iako je bio mrak. Jeste li ikada videli takvog strelca? On je vešt borac sa revolverom. Da je hteo, mogao je onog nesretnika Mek Intoša poslati na drugi svet, ali on to nije učinio. Budite pametni, ljudi, to je Vajat Erp.

— Umukni — urlao je Ejb Lovel. — Ova lopuža je obični revolveraš i ja ću to dokazati. — Onda se osorno obrati čoveku iz Misurija. — Makni te koltove, burazeru, pa ćeš dobiti priliku da dokažeš da nisi revolveraš.

Vajat ispod oka ispitivački odmeri ostale ljude i ispuni zahtev Ejb Lovela. Uz salto brzo su se oba teška revolvera našla u futroli.

Ejb Lovel skide jaknu i baci je bratu.

— Drži, Flin, samo za trenutak. Sa ovim prokletim revolverašem ću brzo završiti.

Snažni drvoseča pođe na maršala.

Ovaj ga je sačekao mirno, raširenih nogu i sa prekrštenim rukama na grudima.

Ejb Lovel nije baš bio naročito fer borac. Iznenada je skočio na protivnika pesnicom.

Vajat je spretno blokirao udarac desnom rukom, ali ga je sačekao levom, pa skoči na stranu, tako da je Lovel još jednom promašio da zada udarac.

Lovel je dahtao od besa i napora. Ponovo polete levicom, a odmah i desnom, ali čovek iz Misurija je vešto izbegao oba udarca.

Zalet i bes, koji su bili uloženi u ovaj promašeni udarac, bili su tako snažni, da je drvoseča izgubio ravnotežu i našao se na zemlji.

Neki ljudi su počeli da se smeju.

Lovel ustade, pa dahćući od besa, zaurla:

— Gledajte samo tog borca! Nijedan udarac ne može da plasira, ali zato je veoma brz se revolverima. On je revolveraš, ljudi, bandit, ubica! A sada ćete videti kako ću ga rasturiti.

On polete napred — ovaj put maršal ostade na mestu, otkloni udarac desnom rukom i u zadnjem trenutku zada tako strahovit udarac da su drvoseči popucale vilice.

Snažni Ejb Lovel se odmah kao vreća sručio na zemlju.

Ali time ova borba na glavnoj ulici nije bila završena.

Flin Lovel je sa zaprepašćenjem gledao poraz svoga brata. Bacio je na zemlju njegovu i svoju jaknu, pa pojuri na maršala.

Pošto su se u međuvremenu još dvojica umešala, čovek iz Misurija brzo završi borbu sa njima, onda hladnokrvno sačeka napad drugog brata Lovela time što je izbacio desnu ruku napred, ali munjevito mu zadade udarac levom, tako snažno, da se i drugi Lovel odmah našao na zemlji.

Badi O'Konor, sedlar, takođe je napao, zajedno sa Džo Evensom, koji je radio u kovačnici Vilera.

Vajat nije imao izbora. Morao je munjevito da reaguje, ako nije želeo da mu se svi ovi ljudi pojedinačno pojavljuju na megdanu. On pojuri među ovu dvojicu, šakom pljoštimice udari obojicu po vratu, tako da su napadači odmah popadali kao oborena stabla.

Tog trenutka je Ejb Lovel došao k sebi. Ali je razrogačeno kao hipnotisan gledao u cevi dva maršalova revolvera.

— Slušajte, ljudi, nemam nameru ovde da vam održavam boks meč.

„Kepec" Mek Intoš, koji je bio ne samo podmukao, već i kukavica, nosio je skriven jedan dvocevni deringer. On se bio malo odvojio od ostalih, pa je zdravom levom rukom izvukao mali revolver. Dok je nišanio, ruka mu je drhtala, a revolver se njihao amo-tamo...

Konačno je nanišanio cilj. Kad je nategao oroz, maršal se kao lopta baci na zemlju.

Još se nešto dogodilo istog trenutka: jedna prilika se stvori pored „kepeca" Mek Intoša i drška vinčesterke se prilepi za podlakticu tog podmuklog strelca.

Mek Intoš zaurla kao ranjeni kojot. Deringer mu je ispao na zemlju, a Mek Van, koji mu je izbio oružje iz ruke, opali mu još i jedan zvučan šamar, od koga je taj podmukli obućar odleteo na zemlju.

— Ti, prokleti „krpo"' silom hoćeš da visiš na nekoj grani!

Ejb Lovel je čuo šerifov glas i reče:

— Evo vam čoveka koga možete odmah da obesite! Ovaj što se lažno predstavlja kao Vajat Erp. On je ubica. On je Džeri Kitna ubio iz zasede.

Tog trenutka, kukajući iz glasa, dojuri jedna žena:

— On je ubio mog Džerija, mog dečaka!

Odmah su ljudi prihvatili optužbu te nesrećne žene. Ali tada stari Barmigem opet stupi u akciju.

— To je sve budalaština! — derao se on. — Zar ste zaista toliko slepi...

Prekinuo ga je kovačev pomoćnik surovim udarcem u rebra i ponovo ga bacio na zemlju.

— On mora da visi! — derao se sedlar O'Konor. — On je revolveraš i prljavi ubica!

— Završite već jednom sa njim! — derao se Mek Intoš.

Tada šerif prokrči put napred.

— Mir! — zagrme on i pogleda čoveka iz Misurija, koji je stajao sa prekrštenim rukama na grudima samo nekoliko jardi od uzbuđenih ljudi.

— Mir će biti tek onda kad ovaj revolveraš bude likvidiran — derao se Edi Kliford, upravnik pošte, ali sa sigurne udaljenosti.

— Tako je! — odobravali su Lovelovi jednoglasno.

— Vi ste svi idioti — umešao se Barmigem ponovo. — Da je taj čovek revolveraš, ne bi on vas, svu četvoricu bukvana, pesnicama oborio na zemlju.

Samo i ove reči su izazvale talas još žešćeg besa.

Ljudi su preteći stajali ispred šerifa i maršala...

Van je držao u ruci svoju vinčesterku spremnu za dejstvo. — Dosta! — viknu on. — Kes Barmigem je u pravu. Vi ste budale. Taj čovek je Vajat Erp!

— On je Kitna ubio s leđa! — vikao je O'Konor.

Tada maršal bez straha pođe prema ljudima i stade ispred sedlara... — Da li ste vi to videli, mister?

Sedlar ustukne pola koraka:

— Video? — promuca on. — Ne, ja nisam, ali ostali...

— Ko je to video? — upita maršal, posmatrajući jednog za drugim.

Najednom glavnom ulicom zavlada tišina.

Onda se maršal lagano okrete i pođe prema svom konju. Ljudi su buljili u njegova široka leđa. Onda, kada je već bio pored šerifa, oštro maršalovo uvo je uhvatilo zvuk metalnog škljocanja oroza.

Šta se zapravo dogodilo niko nije mogao da primeti, bar ne što se tiče maršala, jer ga je svetlost iz širom otvorenih vrata saluna upravo obasjala.

Hitro kao munja Vajat se bacio na zemlju i istovremeno okrenuo. Veliki revolver mu se našao u levoj ruci i zatreštao...

*

* *

Bil Mek Intoš, brat onog podmuklog obućara, nije mogao da preboli jutarnji poraz u glavnoj ulici. Celog dana je sedeo i razmišljao u krčmi kod „Sivog medveda". Ali spasonosna ideja mu nije nikako padala na pamet.

Suviše je bio opasan taj čovek koga mu je suprotstavio onaj podmukli Kitn za svega četiri stotine dolara.

Kad se spustio mrak, Bil je otišao na periferiju grada kod Lizi Voker. Ova lepuškasta devojka bila je nekada njegova prijateljica, ali pre kraćeg vremena je raskinula veridbu sa Bil Mek Intošem, jer je on bio pijanica, pa je često nedeljama nekuda tajanstveno nestajao iz grada i skitao se kojekuda sa Tejlorovima iz Merlin Tauna.

Ali uvek kada bi se taj momak malo napio, pojavljivao bi se kod devojke. Tako je bilo i te burne večeri. Sedeo je kod nje u kuhinji, zabio glavu u šake i zurio pred sebe.

Lizin otac, stari Voker, bio je zaposlen u Bejnovoj pilani. Kad je posle završenog posla umoran došao kući i tamo zatekao tog nepoželjnog čoveka, surovo ga je zgrabio i podigao sa stolice.

— Zar si opet ovde, ti, prokleta pijanice — reče Voker i naglo ga pusti. Bil se ponovo sruči na drvenu klupu. Voker besno pogleda svoju kćerku. — A ti si tom probisvetu sigurno opet dala nešto za jelo?

— Ne, nisam — iskreno odgovori devojka.

Možda se tog nesrećnog dana više ništa ne bi dogodilo, da stari radnik nije izgovorio sledeću rečenicu.

— Na poslu sam čuo da si ti,

naduvana žabo, danas u glavnoj ulici izazvao na borbu Vajat Erpa...

Bil Mek Intoš se najednom uspravi. Pogledom iz koga su sevale munje gledao je u starog. Onda stisne zube i izleti napolje.

Otac i kći su zabrinuto gledali za njim. Naslućivali su kakvim životom živi. I zaista je bilo tako. Vodio je banditski život od ranog detinjstva, odnosno od dana kada je napustio školsku klupu.

Kada je odlazio od njih, u glavi mu je bubnjalo kao u kovačnici i to samo tri reči:

Moram ga ubiti — moram ga ubiti!

Najednom se otreznio. Sasvim jasno je znao šta hoće. Mora ga ubiti...

Ubica Bili Mek Intoš najednom na svoje zaprepašćenje shvati i to da je upućen na ljude u ovom gradu i da mu nije svejedno šta oni misle o njemu. Njegov bedan, prazan život je ipak zavisio od njih. Od oca, kome je krao novac, od brata koji mu je uvek služio samo da mu štiti leđa u borbi, od Liz, čije odbacivanje nije mogao da podnese i od svih onih koji su danas pre podne na glavnoj ulici videli njegov poraz.

Morao je ponovo da stekne autoritet.

Makar po cenu života.

Ta luda ideja ga je sada nemilosrdno proganjala. Bil Mek Intoš je čvrsto odlučio da ubije maršala iz Dodža. Stalno je ponavljao dok je išao prema glavnoj ulici: „Moram to da učinim".

Nalazio se u poprečnoj ulici, koja je vodila na glavnu, između Verlejeve pekare i kuće udovice Kitn. Tada je čuo pucnje. Za trenutak je zastao, a onda je potrčao. Na uglu prema glavnoj ulici ponovo je zastao i posmatrao sve šta se tamo događalo. Zloban osmeh pojavio mu se na licu.

Onaj odvratni Vajat Erp bio je u škripcu. Sada je samo trebalo da čeka. Možda će ga oni drugi udesiti. Bilo ih je dovoljno.

Ali, na njegovu žalost, uvideo je da oni to nisu bili u stanju. Možda je i bilo dobro što je tako. On lično mora da ga ubije. Jer šta mu vredi mrtav Vajat Erp, koga su ubili drugi? Ništa. On to mora sam da učini.

Bandit je napeto pratio tok svađe na glavnoj ulici. Mislio je da je došlo njegovih pet minuta. Sada je morao da stupi u akciju.

Najednom se sasvim smirio. Kao da je igrao partiju pokera. Brižljivo je odmerio razdaljinu od maršala. Četrnaest ili petnaest jardi, dakle prilično daleko za revolver kalibra četrdeset pet. Čovek koji se nije libio ubistva iz zasede, sada je bio kao lovac koji je čekao da mu divljač dođe na nišan u što povoljniji položaj.

A onda je još bilo daleko. Najednom su se stvari okrenule i to onako kako je banditu baš odgovaralo.

Maršal se okrenuo od Badi O'Konora i pošao ka svom riđanu.

Konj je bio udaljen oko sedam jardi od bandita.

Do tog trenutka Bil Mek Intoš je bio pribran i hladnokrvan, ali se najednom uzbudio i srce je počelo da mu lupa kao ludo.

Šta ako promašim? Šta će se desiti ako promašim? Mogu da skočim iza kuće, ali on će me tražiti. Sigurno će me naći.

Bil Mek Intoš je u toku dana čuo

u jučerašnjim događajima sa Vajat Erpom.

Bilo mu je to sve tako ispričano, da se u njemu samo još više povećao respekt prema maršalu iz Dodža. Ali je ipak bio ovde — morao je da se bori.

Da, bandit je u sebi nazivao borbom ono što je nameravao da učini. Ali možda bi i odustao od toga da najednom nije pred sobom ugledao široka Vajatova leđa.

Zločinac je podigao kolt i upravio ga pravo u leđa čoveka iz Misurija. Bezbroj puta je bandit Bili Mek Intoš, hladnokrvno i bez skrupula, pucao u druge ljude.

Vreme od natezanja oroza do okidanja bilo je kod njega uvek kratko kao bljesak munje i on je na to već godinama bio veoma ponosan.

I ovaj put taj razmak u vremenu nije bio duži nego obično.

Ali ipak je maršal iz Dodža uspeo da iskoristi i taj tako kratak tren.

Glavnom ulicom Konče razlegla su se tri pucnja u noć tako brzo, da su se gotovo stopili u jednu jedinu eksploziju.

Prvi je opalio čovek iz Misurija. Metak je za pedalj pogodio u drveni zid pored glave bandita.

Drugi pucanj je dolazio iz kolta Mek Intoša. Bila je to samo refleksna kretnja smrtno preplašenog bandita.

Samo delić sekunde kasnije maršal je hladnokrvnošću velikog borca, iako mu je preko glave proleteo banditov metak, opalio po drugi put samo pravo prema plamenu iz cevi podmuklog strelca. Usijani komad olova našao je put u Mek Intoševe grudi.

Kolt je zločincu ispao iz ruke i pao na drveni pod verande.

Bil Mek Intoš pođe tri, četiri koraka, teturajući se, napred, pa onda posrnu ali se dočeka na kolena.

Ljudi su zaprepašćeno gledali u ranjenika, u čoveka, koji je po drugi put toga dana pokušao bez razloga da onesposobi onog nepobedivog stranca.

Tek posle nekog vremena šerif se pomakao s mesta, pa pođe prema Bilu koji je četvoronoške bauljao po uličnoj prašini.

Mek Van pripali šibicu.

Mali avetinjski plamičak za trenutak je osvetlio Bili Mek Intoša.

Zatim, u tišini preteći odjeknu bas čuvara zakona:

— Vilijem Mek Intoš, hapsim vas zbog pokušaja ubistva...

* * *

Noć je sada bila tiha. Posle pucnjave između Vilerovog bara i gradske većnice sve se umirilo. Ali taj mir je bio varljiv.

Smrt još uvek nije bila napustila Konču. Ona se šunjala pustim ulicama tražeći nove žrtve...

Pucanj, koji je ispalio Džes Hekert u salunu „Kod sivog medveda", izgleda da je odjeknuo u celoj dolini.

Mister Hanter, kome je pucnjava na ulici razbila san i uništila noćni mir, sedeo je na krevetu i osluškivao u noć. Pošto je uvek spavao kod otvorenog prozora razlikovao je svaki šum na glavnoj ulici.

Najednom je čuo tihu škripu, koju je prouzrokovao pesak pod čizmama nekog čoveka. Čoveka, koji se očigledno trudio da se što tiše kreće. Ko li je imao razloga da se šunja ulicom?

Hanter priđe prozoru i pogleda napolje, pa u slaboj svetlosti zvezdanog neba ugleda figuru nekog čoveka, koji je bacio neki predmet na krov kuće.

Odmah zatim odjeknula je snažna eksplozija.

Vlasnik prenoćišta je bio odbačen od prozora.

Razmislio je gde li je dinamit mogao da eksplodira — i odmah se setio — u sobi u kojoj je stanovao Vajat Erp.

Stari uprkos opomeni svoje žene odmah pojuri ka sobi u kojoj je stanovao maršal.

Kad je otvorio vrata, zapahnu ga oblak barutnih gasova.

— Mister Erp! — povika on.

Nije bilo odgovora. Vlasnik prenoćišta je odmah potrčao nazad u sobu i skinuo jednu sačmaricu sa zida. Kad je stigao na ulicu, nigde nije bilo ni žive duše.

Preko, u šerifovoj kancelariji, upali se svetlost. Posle samo nekoliko minuta Mek Van je bio napolju. I drugi ljudi pojavili su se na verandama svojih kuća.

Pet minuta kasnije, sa dve upaljene petrolejke, ušli su u hodnik koji je vodio do soba. Šerif otvori sobu u kojoj je stanovao čovek iz Misurija.

U prostoriji je bila prava pustoš. Eksploziv je sve uništio, kao da je u njoj bila horda divljih Apaša.

Od čoveka, koji je trebalo da bude u sobi, nije bilo ni traga.

Ljudi su se zaprepašćeno pogledali.

Endrju Džekobsn, kratkovidi berberin iz susedne kuće, reče:

— Tako se moralo desiti. Taj čovek je imao protiv sebe čitav grad.

Šerif brzo okrene glavu:

— I vas? — upitao je oštro.

Berberin se uplaši. — Ne, a zašto... šta imam ja sa njim?

— Pa onda što govorite gluposti?

Badi O'Konor nije mogao da zaboravi batine koje je dobio od čoveka iz Misurija.

— Nikada taj momak nije bio Vajat Erp. Kladim se u svog konja...

— Sreća što je tvoj konj stara raga — prekide ga šerif grubo. — Kažem ti da je on Vajat Erp. Kada bi još znao zašto je u gradu, onda bi bio sigurno manji od makovog zrna.

Hanterova žena se obukla, pa je bleda od straha ušla u sobu.

— Zar je mrtav — mucala je ona. — Oni su ga ubili... razneli su ga eksplozivom.

Den Vaj, mladi čovek koji je radio u pošti, reče:

— Mora da je to bio neko ko ima eksploziva.

Šerif se gorko nasmeja:

— A ko u ovom prokletom gradu nema dinamit? Čak ga i ja imam. Ljudima je potreban za rad u kamenolomima i za miniranje starih panjeva.

Zatim Mek Van uđe u sobu, podiže razmrskani krevet, baci ga na stranu, uspravi orman koji se preturio, odbaci polomljeni umivaonik i reče: — ništa!

— Kako, to mislite mister Van? — upita žena zaprepašćeno.

— Ništa nema od njega. Ni traga. — Uzdah olakšanja se ipak ote iz njegovih grudi.

— Ali on je bio u svojoj sobi — umešao se Hanter.

— Izgleda da nije — reče šerif.

Hanter protrlja bradu.

— Pa gde je onda?

— To bih i ja želeo da znam.

Ali, sa druge strane mi je dovoljno i to da on nije ovde. — Dok je izlazio govorio je više sam sebi nego ostalima: — Samo mi je još to falilo, da veliki Vajat Erp na takav način završi baš u mom gradu.

*
* *

Jutarnje sunce je svojim toplim rumenim zracima obasjavalo Konču. Rađao se novi dan.

Kad je šerif ulazio u salun za ručavanje Hanterovog prenoćišta zastao je kod vrata.

Na istom mestu, kao i juče ujutro, sedeo je Vajat Erp.

Mek Van pođe k njemu.

— Dobro jutro.

— Dobro jutro — odgovori maršal.

— Jeste li dobro spavali?

— Da, hvala.

— Radujem se što to čujem. Lako je moglo da bude i drugačije.

— Da — odgovori maršal i mirno nastavi da jede.

— Vi niste bili u sobi?....

Ne podigavši pogled, čovek iz Misurija odgovori:

— Očigledno da nisam, jer biste inače to pitanje mogli da postavite samo mojoj lešini.

— Istina, ne tiče me se gde ste bili — odgovori Mek Van — ali me zaista interesuje kako vam je uspelo da izbegnete taj podmukli napad.

Maršal je završio svoj doručak, pa odgurnu tanjir.

— Znate, šerife, kada bi to bilo tako jednostavno, onda bi već davno bio mrtav. Isuviše ljudi je znalo gde se nalazim. Izgleda da u ovom gradu svi imaju nešto protiv mene. Razumete li? I kad me je mister Barmingem upitao da li hoću da dođem k njemu, to mi je olakšalo posao da potražim drugi smeštaj.

Van obrisa nos.

— Dakle, maršale, vi ste jedinstveni. Mora da imate šesto čulo.

— Sigurno ga nemam, Mek Van, jer da ga imam ne bi kao mesto sastanka sa Dok Holidejem izabrao vaš grad.

— Mogu li da sednem — upita šerif.

— Molim, izvolite.

Gospođa Hanter je došla i donela još jednu šolju.

— Ako već pravite društvo maršalu, onda popijte i vi jednu šolju kafe.

Šerif popi jedan gutljaj pa reče:

— Da niste slučajno zaboravili da danas dolazi Flečer?

— Vi precenjujete moj interes za tog čoveka — odgovori maršal ravnodušno.

— Pošto ste inače oprezan čovek, Vajat, nadam se da tog momka nećete uzeti suviše olako. Nema nikog u tom kraju za koga sam čuo da je makar i približno tako opasan kao Flečer. Ni Kitn nije bio tako opasan.

— Zavisi od toga šta vi pod „opasan" podrazumevate, šerife. Kitn je obično uvek bio samo ubica.

— Zašto to tvrdite?

— On je gore u Teka klancu zajedno sa svojim prijateljem Bad Dženenom bacio u ambis jedna kola sa konjima i ljudima.

Šerifovo lice se smračilo:

— Na osnovu čega to tvrdite?

— Kažem vam da su Bad Dženen i Džeri Kitn bili razbojnici, ljudi koji su gore u Teka klancu, a verovatno i na drugim teško prolaznim

mestima, sačekivali putnike i pljačkali ih i ubijali.

— Kako ćete to da dokažete?

— Jedan od ljudi, koje su ona dvojica bacila u ambis — ostao je živ.

— Možda taj laže?

— On mi nije ništa pričao. Ja sam ga sam izvukao sa jedne izbočine u ambisu.

— Jel ga poznajem?

— Da, to je onaj Irac.

— Hekert? — upita šerif začuđeno.

— Da.

Van ustade i zaprepašćeno pogleda maršala.

— Da mi to niste vi ispričali, Vajat, ne bih ni reč o toga poverovao.

— Meni je sasvim svejedno da li vi to verujete ili ne, Mek. Uzmite konja i pređite put koji sam ja jučer prešao. Samo malo dalje od klanca leže kola, konji i ljudi u ambisu.

Posle nekog vremena upita Van:

— A zašto to Hekert nije ispričao?

— Ne znam — odgovori Vajat, dok je stavljao šešir na glavu. — Ako bi vas neko bacio sa prerijskim kolima u ambis — možda biste i vi onda bili ogorčeni i ćutljivi. Sem toga, on je Irac.

Šerif klimne glavom, zatim se okrete i pođe ka vratima. Već je uhvatio kvaku, kad se iznenada okrene.

— Dobro, Dženen i Kitn su bili ubice. Obojica su mrtvi. Bad Dženena je ubio Hekert. A ko je ubio Kitna?

— Ko kaže da je on ubijen?

Vajat prođe pored šerifa. Na verandi zastade i pogleda na glavnu ulicu, koja je bila obasjana jutarnjim suncem.

Sa istoka, preko visokih brda, rađao se novi dan. Divan dan. Šta li će on doneti malom gradiću Konča?

Vajat pređe preko ulice i nestade u pošti.

Iza šaltera je stajao čovek, u kome je Vajat odmah prepoznao jednog od sinoćnih bukača.

Bio je to koščati Edi Klifort. Kao većina poštanskih službenika na dalekom Zapadu, i on je nosio zeleni šilt na glavi, a nisko na nosu je imao nataknute naočare sa zlatnim okvirima.

Posle kratkog pozdrava čovek iz Misurija upita da li je za njega stigla neka vest.

Kliford odmahnu glavom.

Vajat prodorno pogleda čoveka.

— Još jedno pitanje, mister: — I vi ste sinoć bili prisutni. Gore, na glavnoj ulici...

Poštar se uplašeno povuče korak nazad. Iz njegovog lica nestala je i zadnja kap krvi.

— Ja nemam ništa s tim, maršale.

— To me ne interesuje, mister. Voleo bih samo da znam ko su ona dva momka koji su tako mnogo blebetali.

Čovek brzo odgovori:

— To su bila dva Lovela. Oni stanuju odmah ovde, iza ugla. U trećoj kući sa desne strane.

— Hvala — reče maršal i izađe iz pošte.

*
* *

Flin i Ejb Lovel su testerili ogromno drvo. Velika testera je uz škripu išla amo-tamo. Braća su obavljala posao smrknuta lica. Kad su se dvorišna vrata otvorila, a na

njima se pojavio maršal, smesta su prekinuli sa radom.

Na kućnim vratima se pojavio jedan pogrbljeni starac i mlatarajući svojim štapom vikao je drhtavim glasom.

— Zašto opet prestajete lenštine? Ako odmah ne nastavite sa testerenjem, nećete ništa dobiti za jelo, bitange jedne, vi džabalebaroši. Napred na posao! I ne pomišljam da vam dam ma i jedan dolar, ako smesta...

Tada je na kapiji opazio stranca.

— Hej, a ko ste vi? Šta hoćete, mister? Nemojte mi zadržavati one dve lopuže. Ako ste iz kockarnice, onda se slobodno vratite. Danas pre podne ova dvojica neće tamo ni priviriti.

Maršal priđe starom i skide šešir.

— Zovem se Erp.

Stari namigne levim okom i reče.

— Jeste li se vi juče makljali sa njima?

— Nije moglo da se izbegne.

Tada se starac zakikoće.

— U redu, mister Erp. Vi ste mi dobrodošli. Ako opet nekome budete delili batine, onda nemojte zaboraviti na ova moja dva momka. Batine im uvek dobro dolaze.

Ejb Lovel je prilazio, teško vukući noge.

— Idi u kuću, oče — reče on grubo. — Mi ćemo odmah nastaviti sa radom.

Cereći se, stari se okrete i ode u kuću.

Vajat pogleda braću. — Imam za vas jedno pitanje, džentlmeni!

Ejb pogleda u svog brata i onda reče:

— Jesi li čuo, Flin? On nas naziva „džentlmenima". Baš sam radoznao šta to hoće?

— Treba mi hitno kilogram dinamita — reče Vajat mirno. — Mislio sam da biste vi mogli da mi kažete gde ga mogu nabaviti.

Dvojica Lovela su najednom prebledela.

— Kako to mislite? — jedva procedi Ejb.

— Upravo onako kako sam rekao.

Flin priđe bliže.

— Slušajte, maršale, ako mislite da mi imamo neke veze sa onim stvarima od noćas, onda ste na pogrešnom putu. Mi nemamo dinamita i ne umemo da rukujemo sa njim.

Vajat ga brzo upita:

— A odakle znate da je to bio dinamit?

Flin još više preblede!

— Pa — pa to govore svi ljudi u gradu.

— Ljudi? A ko to?

— Ko? Šta ja znam ko... pa eto ljudi pričaju...

Čovek ućuta, jer je maršal došao sasvim blizu do njega.

— Ko je to rekao? — upitao je Vajat sasvim tiho.

Flin promuca:

— „Kepec" Mek Intoš je to rekao.

Vajat dotakne rub svog šešera i izađe iz dvorišta.

Malo kasnije je stajao u vratima radionice obućara Mek Intoša, koja je za njega bila preniska. Bila je to mala, prljava prostorija, pretrpana sa bezbroj pari čizama, a svetlost je dopirala samo kroz jedno malo prozorče. Pored stola sa alatom, komadićima kože i cipelama sedeo je „kepec" i predano krpio jednu čizmu.

Čoveka koji je ušao nije ni primetio.

— Helo, mister Mek Intoš! — reče čovek iz Misurija.

Patuljak se stresao.

Onda naglo okrete glavu i odmeri maršala.

— Šta hoćete ovde? — reče on ljutito.

— Upravo dolazim od braće Lovel.

— Od Lovelovih? Ja sa njima nemam nikakve veze.

— To me ne interesuje. Ali su mi rekli da ono nije bio dinamit što je prošle noći eksplodirao u Hanterovom prenoćištu.

Obućarovo lice se pretvori u grimasu.

— Onda mora da su obojica gluvi. Ja sam im izričito rekao da je dinamit... — Tu zastađe.

Vajat klimne glavom.

— Hvala, mister Mek Intoš. Više me ništa ne zanima. Vi ćete platiti mister Hanteru sve što je uništeno gore u sobi. Za sada odustajem od prijave šerifu. Ali ako mister Hanter do večeras ne dobije svoj novac, šerif će sve saznati o toj stvari.

Patuljak napravi najnevinije lice i onda kao ljutito reče: — Ali vi se varate, maršale! Ja nisam ubacio paket sa dinamitom!

— A odakle znate da je to bio dinamit?

— Pa, pomislio sam...

— A odakle znate da je ubačen?

Brza pitanja, jedno za drugim, zbunila su čoveka.

Vajat pokaza na njegovu ozleđenu ruku.

— Čini mi se da se sa tim dosta teško može raditi.

Mek Intoš prasne:

— Vi ste sebi utuvili nešto u glavu, što nema veze sa stvarnošću.

— Pa da, obućarski nož nisam morao da vam izbijem iz ruke. Slomljeni nameštaj u mojoj hotelskoj sobi je takođe moja mašta. Slušajte me sada dobro, Mek Intoš! Prvo ste kod „Sivog Medveda" hteli da nahuškate šerifa na mene, posle je trebalo da štitite leđa vašem bratu, kada je hteo da me napadne. Sinoć ste nagovarali građane da me obese, a onda ste pokušali da bacite nož na mene. Noćas ste bacili u moju sobu paket dinamita. Ako mi se još jednom nađete na putu, provešćete se još gore od vašeg brata. Razmislite o tome i nemojte zaboraviti na vaš dug Hanteru.

* * *

Bilo je tačno dvanaest časova kada su sa Istoka u grad ujahala tri jahača.

Bili su to mršavi momci, prašnjavih lica. Po njima se videlo da za sobom imaju dugo putovanje. Prvi čovek je mogao imati tridesetak godina. Bio je srednjeg rasta, imao je široko lice, isturene jagodice i sitne, oštre oči. Sirok obod njegovog, nekada belog, šešira bio je uzdignut, a smeđa, vunena košulja bila mu je razdrljena. Na sebi je imao smeđe pantalone i teške kožne čizme. Nisko iznad desne natkolenice visio mu je veliki revolver. Bio je to Rik Flečer koji se vratio!

Levo iza njega jahao je jedan debeli momak brutalna izgleda i kosih očiju.

Jahač sa desne strane nije zapravo još ni bio čovek. Mogao je imati najviše sedamnaest ili osamnaest godina. Nosio je ukršteni opasač, sa dva kolta okovana slonovačom, čije su drške bile okrenute napred.

Ljudi na trotoaru zaprepašćeno su zastali kada su ugledali tri jahača.

Oni su ih poznavali — svu trojicu. I Džeka Takera, koji je dugo vremena radio preko u Piramidu, na Bil Ganovom planinskom ranču. On je bio loš mladić, koji se do pre pet godina često motao po Konči, a onda je odjednom nestao.

I mladog plavog dečka na belcu su znali. Bio je to Mort Lester. Poreklom je bio iz Denvera. Od pre dve godine nastanio se sa svojima u jednoj brvnari nedaleko od grada. Prilikom požara stradale su mu baba i sestra. Otada je ovaj nedorastao dečak lutao po okolini.

Stanovnici Konče nisu ga nikada rado gledali. Ni njega, ni Takera, a naročito ne Rik Flečera.

Iako je Rikov otac stalno pokušavao da mu povrati ugled, Rik je to uvek uspevao da ukalja.

Niko nije bio siguran da je Rik bio u zatvoru i kažnjeničkom logoru u kamenolomu, jer je stari Flečer stalno tvrdio da se nalazi u Teksasu na jednom ranču, ali ljudi iz Konče su to naslućivali.

Sa vrlo različitim osećanjima sada su gledali njega i njegova dva pratioca. Odmah su pomislili na ono što je juče rekao Mek Van: Da je Rik Flečer često jahao sa Bad Dženenom i Džeri Kitnom.

Da li je to bila slučajnost da se baš sada vratio u grad?

Flečer je zastao ispred Hikorijevog bara, pa sjaha i prebaci uzde preko balvana za vezivanje konja.

Njegova dva pratioca su takođe sjahali i vezali konje.

Flečer se pope na verandu i odozgo pogleda niz ulicu. Jagodice su mu se stalno pomicale. Izgledalo je kao da je neprestano nešto žvakao.

— Hej, Rik — pozva ga šerif.

Flečer okrete glavu. Oči su se smračile kada je prepoznao cuvara zakona.

— Do đavola, zar ste vi još ovde?

— Nadam se da nemate ništa protiv toga, Rik?

— To će se još videti — mrmljao je zločinac i nadmeno prekinuo razgovor, pa pođe ka vratima saluna.

Taker je ćuteći pošao za njim, ali Mort Lester ostade, pa se podrugljivo nasmeši na šerifa, zabi palčeve u opasač i reče:

— Zar ovamo još nije zalutao neki grizli, koji bi svršio sa vama, Van?

— Ne, sinko, takva životinja bi se zlo sprovela.

Lester se odvratno nasmeja i reče:

— Zamislite, Van, moja baba mi je davno pričala da će jednog dana u grad doći jedan veliki medved da sredi malog šerifa.

Šerif mu hladnokrvno odgovori:

— Da ti možda nije ispričala još i to da je taj medved imao plavu kosu?

Momak se premeštao sa noge na nogu.

— Zaista, Van, to nije nemoguće!

Šerif stavi cigaru u usta, pripali šibicu i reče:

— Jel to onda tvoja baba izgorela u vašoj brvnari?

Mladi bandit prestade da se smeška, pa oštrim korakom pođe ka stepenicama koje su vodile ka verandi. Izgledalo je da se njegovo bledo lice pretvorilo u masku.

— Šta to ima da znači Van?

Izbacivši oblak duvanskog dima, šerif reče:

— Dobro bi bilo da jednom razmisliš malo o tome, Mort.

Momak je još neko vreme blenuo u njega. Divlji bes je zatitrao u njegovim sivim očima. Jasno se videlo, da bi se najradije odmah bacio na tog čuvara zakona, koga je strašno mrzeo.

Ali se ipak savlada i pođe ka pokretnim vratima u bar.

U međuvremenu je Rik Flečer stao iza šanka. Krčmar, koji se strašno uplašio povratka bandita, potrčao je iza šanka, obrisao laktom nekoliko kapljica vode, pa uplašeno reče:

— Helo, mister Flečer! Veseli me što vas opet vidim.

— Umukni — odgovori mu zlikovac. — Daj nam neku poštenu kapljicu, ili ćeš odmah osetiti miris baruta.

Hikorijevo srce je lupalo tako jako, da ga je osećao čak pod grlom. Do đavola, zašto je baš sada morao da bude sam iza šanka. Ko zna koliko dugo će Flečer ostati u krčmi. Ljudi na ulici su ga sigurno takođe videli, pa se neće usuditi da uđu u krčmu.

Stavio je jednu flašu ispred Flečera, pa pogleda u pokretna vrata i stavi čaše na šank.

— Šta ćeš to? — ciknu besno Flečer. — Zar misliš da ću piti iz tri čaše? Volu jedan, daj tri flaše! — Otvori flašu pa je prinese ustima.

Taker isto to učini sa flašom koju je Hikori brzo stavio pred njega.

U tom je ušao i Mort Lester.

Prilazio je šanku krutim koracima, posmatrajući krčmara zmijskim pogledom.

Hikori se iznenada setio da je pre dve godine tog momka batinama izbacio iz krčme.

Krčmareve ruke su se tresle od straha, a dlanovi su mu bili vlažni od znoja.

— Jel čemu taj viski? — pitao je Lester svoja dva pratioca.

— Može se podneti — odgovori Taker.

Momak zgrabi jednu flašu, pa hitrim pokretom odlomi grlić o rub šanka i otpi jedan gutljaj.

Odmah zatim ispljune viski a flaša polete pored krčmareve glave razbivši veliko ogledalo za šankom.

Džimi Hikori je skamenjeno stajao. Srča je letela oko njega, a njegova ćelava glava bila je oblivena viskijem.

— Ovaj smrad nije ni za šta — viknu Lester.

— To je od iste vrste koju sam dao mister Takeru i mister Flečeru, — pokušavao je krčmar da se brani.

— Kad on kaže da nije ni za šta, onda nije ni za šta! — izdere se Flečer.

Tada se na vratima pojavi silueta jednog čoveka. Ona trojica su to shvatila samo po krčmarevim očima. Lester se okrete i ugleda šerifa.

— Šta ćete ovde, Van? U prisustvu šerifa viski mi ne prija.

— Mogu da mislim.

Momak poskoči jedan korak napred. Njegove ruke su ukočeno lebdele iznad drški revolvera i reče:

— Ovo ti je drugo upozorenje, Van! Odlazi!

Neustrašivi čuvar zakona je uprkos toj opomeni prilazio bliže.

U Lesterovim očima plamteo je be.

— Rekao sam da nestaneš!

Mek Van je zastao, gledajući negde pored momka.

— Jel vam se nešto dogodilo Hikori? — pitao je mirno krčmara.

— Ne šerife, ništa — brzo izgovori krčmar.

Van pogleda momka.

— Slušajte, Lester! Upozoravam vas da se u gradu ponašate kao vaspitan čovek, inače ću morati da vas uhapsim.

Tada banditova ruka polete ka koltu. Pre nego što je šerif uspeo da načini i najmanji pokret u banditovoj ruci bljesnulo je oružje.

— Napolje! — derao se Lester.

Van zastade.

— Ne sviđa mi se taj ton momče.

— Napolje!

Van je hteo da potegne kolt.

Tada iz Lesterovog kolta bljesnu plamen.

Metak šerifa odbaci nazad. Okrete se oko sebe i onda natraške kroz pokretna vrata ispade napolje.

Lester je bleda lica stajao čvrsto stisnutih usana.

Prvi je progovorio Flečer. Okrenuvši se Hikoriju, reče:

— To je bila nužna odbrana! Ti si to video. Jasno?

Krčmarevo čelo je bilo obojeno krupnim graškama znoja.

— Da — rekao je — ali Vajat Erp je u gradu...

Trojica zločinaca zaprepašćeno su buljili u krčmara.

— Šta si rekao? — reče Flečer divlje.

Dok je ponavljao, krčmareve usne su drhtale.

— Vajat Erp je u gradu...

— Mora da je poludeo! — frktao je Lester.

— Ne, to je istina. Od prekjuče je ovde. Stanuje preko, u Hanterovom prenoćištu...

Flečer priskoči šanku i kao kliještima zgrabi krčmara za vrat.

— Ako nas lažeš, momče, napravićemo lepinju od tebe.

— Verujte mi — dahtao je krčmar. — Maršal je u gradu.

Flečer pogleda ostale i protrlja svoju uglastu bradu.

— Vajat Erp, pa to je nemoguće? Šta bi on tražio ovde u našem gnezdu?

Lester procedi:

— Možda bi se mogao i setiti šta hoće!

Sada je i Flečer shvatao, to je sigurno. Ona stvar dole na Arkanzasu, kada su pre dve godine opljačkali starog Dudera za par dolara, pa ga onda bacili u reku.

Flečerova jabučica je skakala gore dole. On je bio najviše uzbuđen od sve trojice.

— Pa to je nemoguće — odgovorio je on još jednom. — Kako li je on mogao to da sazna — sem toga...

— Šta sem toga? — upita Lester. — Ja stvarno i ne pomišljam da dozvolim da me uhvati. Onih četrdeset osam meseci bili su mi dovoljni. Ja ću se izgubiti!

Hteo je već da pođe ka zadnjem izlazu, ali ga Rik Flečer zaustavi.

— Stoj, nikakve brzoplete odluke! Kuda ćeš?

— Na svaki način što pre iz grada — reče Lester, a njegovo inače bledo lice pocrvenelo je od besa.

Flečer ga je čvrsto držao za ruku.

— Ostaćeš ovde, momče. I ne pada mi na pamet da stradam zbog tvoje gluposti. — Flečer približi lice sasvim uz Lesterovo. — Nikada nismo bili na Arkanzasu! Jesi li me razumeo?

— Da — a onaj napolju? — Momak je pokazivao na pogođenog še-

rifa, čije su čizme još uvek napola bile u salunu.

— Bila je to nužna odbrana! Dakle gotovo. Ostaješ!

Lester se vrati do šanka.

U krčmi je vladala mučna tišina. Čulo se samo kucanje sata. To jest, do tada to niko od njih nije čuo, ali sada im se činilo kao da maljevi udaraju, a ne sat.

Ukočenog pogleda gledali su prema ulazu.

Prolazile su sekunde.

Minute.

Ali svuda je vladala tišina.

Tada se Rik Flečer ponovo okrenuo krčmaru:

— Dajte Mortu novu flašu, ali brzo!

Gostioničar se sagnuo, pa izvuče jednu flašu ispod šanka i doda je Lesteru.

Ova tri čoveka ćutke su stajali i pili.

Na verandi su se čuli koraci.

Čvrsti i ne baš brzi.

Momak je već stavio flašu na usne, ali je opet vrati na šank.

Na čelu Morta Lestera su se pojavile hiljade graški znoja, koji se presijavao kao perle.

Koraci su se približavali.

Taker je u rukama stegao flašu viskija. Uglovi usta su mu se trzali.

Samo je Rik Flečer izgledao potpuno pribran. Gledao je u ruke, ne pomičući se.

Koraci su stigli do ulaza.

Lester je gutao knedle i uzdržavao dah.

Drvena pokretna vrata su se rastvorila.

Na šank je pala senka jednog čoveka.

— Flečer!

Bandit se i ne pomače, ali je pažljivo oslušnuo zvuk tog glasa, pa se onda lagano okrete.

Uz hrapavi smeh povika:

— Barmingem! Jel, burazeru, šta ti tražiš ovde?

Mort Lester neprimetno odahne. Obrisa rukom znoj sa čela. Do đavola, već je pomislio da je to on.

On — maršal iz Dodža!

Do đavola, zašto li mu toliko strah zadaje to ime „Vajat Erp?"

I Taker je odahnuo. I njega je obuzelo neko prokleto nespokojstvo pri pomenu imena Vajat Erp.

Krupnim koracima Škotlanđanin uđe u krčmu.

Trojica lopuža se okrenuše, gledajući ga izazovno.

— Ko ga je ustrelio? — Barmingem pokaza rukom prema nepokretnom telu u vratima.

Flečer razvuče usta.

— Šta se to tebe tiče? Jel? Da nisi možda u međuvremenu postao pomoćnik šerifa, a?

Taker prasne u smeh, kome se pridruži i Lester. Bio je to više dokaz nekog olakšanja nego smeh.

Barmingem prodorno pogleda Flečera.

— Mister Flečer, jedva da ste pet minuta u gradu i već leži mrtvac napolju na verandi. I to čuvar zakona.

Flečer se odvoji od šanka i lagano pođe ka Barmingemu.

— Ako sada brzo ne odeš kući, moglo bi ti se desiti da par nedelja nećeš uopšte moći da hodaš!

Međutim Škotlanđana nisu mogli tako lako da zaplaše.

— Ko je pogodio šerifa?

— Gubi se! — izdera se ponovo Lester, pa ujedno izvuče kolt i uperi ga na njega.

Barmingem je zaprepašćeno gle-

dao u oružje. Onda klimne glavom i reče:

— Dobro, pokoriću se vašoj surovoj sili. Ali vam to neće ništa pomoći. Vajat Erp će pronaći ubicu, a onda...

Rik Flečer ga zgrabi za kragnu i grubo ga odbaci napred.

Škotlanđanin snažno udari o desnu stranu pokretnih vrata i sruči se na zemlju bez svesti.

Lester se promuklo nasmesi:

— To je lepo započelo.

— Umukni! — izdra se Flečer na njega.

Mladić se odvoji od šanka i zafrkta:

— Ne dozvoljavam nikome da sa mnom tako govori, Rik, pa čak ni tebi!

Ovaj ga podrugljivo odmeri od glave do pete, pa reče surovo:

— Imaš dečko veliki jezik, a malu pamet. Ko je ustrelio šerifa? Ti si to uradio. Bilo bi pametnije da to ne zaboraviš i da svoje ponašanje uskladiš sa tim. Sada su ti, sinko, potrebni prijatelji, pre svega prijatelji. Potreban ti je neki Rik Flečer, Džek Taker pa i izjava onog mućkaroša po imenu Hikori. Jel' ti to jasno? Ako nije, onda možeš da uradiš ono što si nameravao, naime da nestaneš. Ali hoću da te upozorim da na Zapadu ima nekolicina ljudi kojima se ne može pobeći. Vajat Erp je jedan od njih.

U krčmi ponovo zavlada mučna tišina.

Barmingem je nepomično ležao na verandi pored šerifa. Njihove čizme izvirivale su ispod pokretnih vrata.

Tada Džek Taker reče:

— Možda je to sa maršalom bio samo blef! — Pri tome vrebajući pogleda u Hikorija.

— Istina je to, ljudi. Pa i Barmingem vam je to rekao — drhtavo izgovori krčmar.

— Tako je! — promrmlja Flečer i otpi jedan gutljaj iz flaše.

* * *

Na verandi su se opet uz zveket mamuza začuli nečiji čvrsti i elastični koraci.

Trojica bandita buljila su u limeni šank, stojeći tako da su ispod oka mogli da posmatraju ulazna vrata.

Takerova donja vilica se opusti i on jedva procedi kroz zube:

— To je on!

Čovek napolju zastade.

Levi deo pokretnih vratiju bi odgurnut unutra.

Lester, Taker i Flečer videli su kako je unutra padala jedna tamna senka. Senka čoveka, koji je na glavi imao šešir širokog oboda, na sebi je imao kožnu jaknu, a preko nje opasač sa dva revolvera.

U Konči nije bilo strelca koji je pucao sa obe ruke.

Gotovo beživotno, senka se ocrtavala na zemlji, a ipak se činilo da će svakog trena poći na ona tri zločinca.

Lester više nije mogao da izdrži. Njegovi živci su bili očigledno slabiji nego što je to hteo ranije da prizna. Do đavola, pa ona stvar tamo dole u Arkanzasu nije bio prepad na poštansku kočiju, nije bila neka budalasta pucnjava — već je to bilo razbojništvo, pa su mesecima naokolo bile istaknute poternice u mnogim šerifskim kancelarijama.

Ali poternice su bile nejasne; čovek koji je navodno video izvršioce

zločina, mora da je bio napola slep. Tada su se njih trojica slatko smejali zbog opisa koji je bio dat o njima.

Sada sigurno nije bilo do smeha osamnaestogodišnjem Mort Lesteru.

Unezvereno je buljio u čoveka koji je nepomično stajao preko kod ulaza.

Bio je to visok, lep čovek, preplanulog lica i tamnoplavih, retko prodornih očiju. Šešir mu je bio crn, a jakna, koja je bila skoro do kolena, takođe je bila crna kao i pantalone.

Košulja mu je bila blistavo bela, kao da je malo pre obukao, a na njoj se isticala crna somotska mašna.

Čovek je nosio visoke teksaške čizme, preko kojih su padale uske nogavice pantalona. Zaista je preko jakne imao opasač sa dva revolvera. Dakle malopređašnja senka ih nije varala.

Lester je kao začaran gledao u stranca.

Tada se i Taker okrete. I on se takođe zablenu u čoveka na vratima.

Na kraju i Ričard Flečer nije izdržao tu mučnu situaciju i pogleda preko ramena.

Elegantna pojava stranca sigurno da bi izazvala podrugljiv osmeh ove trojice, ali njegov pogled ih je plenio. Bilo je u njemu nešto što im je ledilo taj osmeh.

Flečer je bio prvi koji se snašao.

— Šta je, mister? — upitao je on.

Stranac ga je ispitivački odmerio, pa onda spusti glavu i zagleda se u dva tela koja su ležala ispred samog ulaza. Nagnuo se nad šerifom, pogledao mu oči, a zatim pogleda Škotlanđanina.

Lagano se uspravio, pa pređe preko nepokretnih tela i elastičnim korakom uđe u krčmu.

Morton Lester je čak u grlu osećao kako mu kuca srce, a u slepoočnicama mu je bubnjalo.

Dakle, to je on!

Do đavola, a on je sasvim drugačije zamišljao tog maršala iz Dodža. Sasvim sigurno. Ne tako otmenog, ne tako vitkog. Ali ovo je ipak bio maršal. Mort Lester je u to bio siguran. Jer ko bi drugi mogao biti.

Ono što ga je razlikovalo od drugih ljudi, to su bile njegove oči!

Mladi Lester je dosada malo vodio računa o očima drugih ljudi. Istina, u kažnjeničkom logoru je čuo jednog starog crnca kako priča da postoje ljudi koji pogledom mogu da ukrote zver, na primer pumu ili vuka. Tada se on smejao tome.

Danas je pred njim stajao takav čovek, čije su oči oko sebe stvarale led i paralisale ljude.

Vajat Erp!

Dakle sada je tu bio taj čuveni maršal iz Dodža, taj najopasniji prerijski vuk na području Montane i Teksasa, Kalifornije i Misurija.

Tamo preko, u Seskateri, gde je Mort bio zajedno sa Rikom i Džekom, često su o njemu razgovarala tri bandita koje je čovek iz Misurija uhvatio. Nisu mogli dovoljno da se napričaju o njemu. I upravo na osnovu tih priča Mort Lester je njega potpuno drugačije zamišljao.

Ali to sada više i nije bilo važno.

On je bio tu, gledao je u njega. Njegove ledene oči su ga ukočile. Nije se ni pomakao.

I Džek Taker je imao osećaj kao da ga je u potiljku uhvatio neki grč. Nije mogao sebi da objasni šta se to događa sa njim.

Znao je samo jedno: pred njim

stoji onaj opasni maršal Vajat Erp, koji će ga sada uhapsiti zbog one stvari u Arkanzasu.

Neki do tada njemu nepoznati strah uvukao se u banditov mozak i on promuca. — Ja... nisam pucao. Bio je to Rik — da!

Tada se okrete Flečer, koji je do tog trenutka takođe stajao ukočen, i revolverskom cevi udari svog druga u glavu.

Džek Taker se zatetura prema šanku i planu:

— Uhvatite ga, maršale — on je to...

Kad je Flečer pokušao još jednom da ga udari, stranac se pokrenu.

— Šta je to? Napred, za sto!

Pri tome levom rukom pokaza prema zelenom kockarskom stolu.

Flečer razvuče lice.

— Šta da uradimo?

— Igraćemo poker.

Zar je on to stvarno rekao da igraju poker?

Da nije najednom poludeo?

Flečeru sinu spasonosna misao:

— Pa vi niste Vajat Erp?

Stranac iz svoje zlatne tabakere izvuče pripremljenu cigaretu i spusti je na kockarski sto.

— Vajat Erp? Ne, ja nisam taj. Ko će prvi da deli?

Flečer besno pogleda Takera, koji se takođe dovukao do stola.

Lester uze karte, koje je stranac bacio na zelenu čoju stola, pa ih prokontrolisa.

— Nisu označene — konstatova on.

— To je za mene nešto novo — reče stranac ironično. — Obično se kartam samo sa označenim kartama. Tako sve teče glatko.

Flečer ga ispitivački pogleda. Jedno mu je sada bilo jasno: da taj čovek nije bio maršal iz Dodža. Ali ko je on, u stvari, bio, to ga se nije ticalo.

Hikori donese viski.

Na verandi su se čuli koraci. Koraci dvojice ljudi.

Braća Lovel pojavila su se na vratima.

Ona dva nepomična tela na ulazu nisu ni pogledala.

Veselo su pozdravili Flečera i onu drugu dvojicu.

Zatim su seli pored njih za kartaški sto.

— Jeste li već čuli ko se nalazi u gradu? — upitao je Ejb, gurnuvši šešir na potiljak.

Flečer klimne glavom:

— Ako misliš na Vajat Erpa, znam. Čuo sam da se ovde negde mota.

— Da se mota? I to još kako, momci. On je likvidirao Bad Dženena i Džeri Kitna.

Flečer naglo podiže glavu. Oštrim pogledom je posmatrao Ejba:

— Šta si rekao? Dženen!

— Da, sinoć je ubio i Kitna.

Tada se pokretna vrata ratsvoriše.

Čovek, koji je sada prekoračio preko nepomičnih tela, bio je Irac Džes Hekert.

Kada je prilazio šanku, čuo je zadnje reči Ejb Lovela, pa reče oštro:

— Da ne bi bilo neke zabune: ja sam ubio onu dvojicu: Dženena i Kitna. U fer borbi sam ih pobedio.

Flečer je spustio svoje karte na sto, pa se lagano podigao.

Tada ga stranac uhvati za ruku i čvrsto je stegnu.

— Sedite, ne volim kada neko prekida igru.

Flečer sa riđobradog Irca skrenu pogled ka strancu:

— Šta ste time mislili, mister?

— Da sednete. Zato što smatram uvredom kada neko prekida igru, sa mnom, da bi se zabavljao sa nekim drugim.

Flečerovo lice pretvori se u grimasu.

— Ti si burazeru originalan. Ali uprkos tome moraćeš sačekati za trenutak. Moram da završim sa onim strašilom.

Kada je opet hteo da pođe, elegantno obučeni stranac ustade, pa stade pred njega. — Sedite — rekao je mirno.

Flečer je pogledao u one ledene oči i najednom ga prođe jeza. Ali ipak uspe da kaže:

— Da možda ne želiš batine ili čak metak, momče?

Tada strančeva desna ruka pođe ka bedru, ali on ponovi mirno:

— Sedite!

Flečer se spusti na svoju stolicu, kao da je bio omađijan. Ali onda opet poskoči.

— Šta vam pada na pamet, čoveče! — Ja...

Mort Lester je tada učinio najveću grešku u svom životu. Ispod stola je izvukao kolt iz desne futrole, pa nategne oroz i uperi ga u stranca.

Sa levog strančevog kuka prasnu pucanj.

Lester sklizne sa stolice i pade na pod.

Flečer posive u licu.

— Džek! — zakrklja on promuklo. — Ustani Džek i završi sa tom lopužom! On je smakao našeg prijatelja Morta.

— Vaš prijatelj Mort, na žalost, još živi — odgovori stranac.

Kad se Flečer nagnuo nad svojim prijateljem, video je da je ovaj samo zaradio metak koji mu je okrznuo slepoočnicu. Rana nije uopšte bila opasna.

— Bila je to tvoja sreća, momče.

— Napred, igrajmo dalje! — naređivao je stranac ledenim glasom.

— Da igramo dalje? — ponavljao je Flečer, ne shvatajući. — Čoveče — vi imate živce kao konopce. Ko ste vi zapravo?

— Zovem se Holidej. Džon Henri Holidej.

Da je tog trenutka u Hikorijevu krčmu udario grom, ne bi imao takvo dejstvo.

Kao da je bio izbačen sa katapulta, Flečer poskoči u vis.

Taker je preturio sto i skočio na stranu.

Obojica Lovelovih ležali su na podu ispod preturenog stola.

Uspravan i hladnokrvan, čovek iz Džordžije stajao je gledajući naizmenično jednog pa drugog.

— Sa tako veselim iznenađenjem zaista nisam računao, džentlmeni. U redu, to je bila šala. Sednimo opet. Ja ću podeliti!

Lovelovi su lagano ustali, pa namestiše sto. Taker i Flečer su takođe seli, iako su ga nepoverljivo gledali.

Dok Holidej poruči flaše i čaše. Ljudi su pili ćutke.

Tada reče Flečer:

— Čoveče, to je bio prokleto loš vic, koji ste malo pre napravili.

— Ne vidim zašto — reče kockar, dok je gasio svoju cigaretu u pepeljari koju je Hikori stavio pred njega.

— Do đavola — brundao je Taker. — Bila je to zaista paklena šala. Sišla mi je pravo u pete. Pa da, tamo gde je Vajat Erp moglo bi lako biti da je i Dok Holidej u blizini. Govori se...

Holidej ga pogleda.

Taker ućuta.

I ostali su se ukočili. Flečeru najednom postade vrućina.

Do sto đavola! Pa to je stvarno bio Dok Holidej. Morao je to biti on! Gde li je još bilo strelca koji je umeo tako da puca sa kuka i da pri tome prokleto sigurno protivniku zada samo ogrebotinu, kakvu je Lester morao da proguta.

Uostalom, on se već osvetio i gledao unezvereno oko sebe.

— Šta — se to desilo?

Teturajući se, išao je po krčmi. Sve dok nije opazio kockara. Tada zastade i izdera se:

— Hej, jesi li me ti to pogodio, čoveče?

— Da i to sedeći — odgovori Holidej, ne pogledavši u čoveka. U ustima je imao cigaretu i mešao je karte.

Tada Lester besno kriknu, pa se baci na kockara.

Ovaj se naglo odmakao od stola, a tamo, gde je malo pre toga sedeo, Lester se valjao na podu.

Flečeru su na čelu izbile sitne kapljice znoja.

Tako je — taj čovek je bio Dok Holidej!

Bio je opasan kao puma.

Flečer je držao ruke na rubu stola. Kada je počeo desnu ruku lagano da povlači nazad, pošto je bio uveren da ga Holidej nije posmatrao, ovaj sasvim mirno reče:

— Na vašem mestu to ne bih činio, mister. Imam strašnu averziju prema ljudima koji podmuklo potežu revolver.

Takerovi živci su najednom popustili.

Bacio se naglo na stranu, pokušavajući u padu da izvuče kolt.

Kockarev reski pucanj ga sačeka.

Taker urliknu kao ranjena zver. Metak mu je razmrskao lakat.

Napolju, kod ulaza, Škotlanđanin se osvestio i kao opčinjen je gledao ono što se dešavalo.

— Do đavola, oni su ustrelili šerifa! Ljudi, preduzmite nešto! — Okrenuo se i počeo vikati na ulicu. — Preduzmite nešto, vi, proklete kukavice! Potražite maršala...

Flečerova ruka je već bila na ivici stola, kad je Irac pored šanka podigao svoj stari revolver i nategao oroz.

— Dok! — vikne on promuklo.

Holidej je opet mirno mešao svoje karte.

— Samo bez nervoze, mister. Ako ovde neko želi da umre, to je njegova stvar.

Irac obrisa čelo.

— Ali ona lopuža ima i levu ruku...

— To je njegova ruka, mister — odgovori Holidej. — Sem toga, ja ih sada kao i ranije držim dobro na oku. — Najednom se nagne napred nasmeja se i pri tome pokaza svoje kao bisere bele zube. — Igramo dalje, mister?

Flečer ponovo oseti vrućinu, koja mu se postepeno širila po telu, pa promuklo procedi kroz svoje žute krnjave zube:

— Ipak vam neće uspeti, Doki

— Šta to...?

Barmingem je odvlačio šerifa.

Dok Žilber je uzbuđeno stajao u susednim kućnim vratima. Prihvatio je šerifa i rekao:

— Ovde sam celo vreme. Ali se nisam usuđivao da priđem...

Kad je pregledao šerifa, reče s olakšanjem:

— To je samo rana na vratu. Boleće ga jer je izgubio dosta krvi — ali će se provući.

U krčmi je bilo kao u buretu baruta.

Flin Lovel je izmislio jedan glupi plan. Sedeo je malo po strani iza Holideja, čije telo ga je štitilo od Irca, koji se usudio da stane na kockarevu stranu.

Flin je hteo da stavi sve na jednu kartu. Najednom skoči i baci se na Holideja.

U krčmi je nastao pakao.

Sa svih strana se divlje pucalo.

Barutni dim ispuni malu prostoriju.

Onda zavlada tišina.

Sa ulaza se čuo maršalov metalni glas:

— Dok! Jel' vam se nešto dogodilo?

— Ne!

Vajat je pričekao za trenutak, dok se oblak dima nije slegao.

Flečer je ležao na podu.

Ispred njega Flin Lovel.

Ejb je ležao pored jednog stola.

Svi su bili ranjeni. Niko nije bio mrtav.

Dok Holidej je punio svoj revolver.

— Jesam li došao prekasno, maršale?

— Ne. Pre bih rekao malo prerano. Bio sam van grada i kad sam se vraćao glavnom ulicom čuo sam pucnjeve.

— Čuo sam već da ste ovde imali lepu zabavu.

— Ne vredi govoriti o tome.

Holidej dobaci zabezeknutom krčmaru jedan kovani novčić. Onda pogleda u čoveka iz Misurija.

— Hoćemo li da krenemo?

Vajat potvrdno klimne glavom i pogleda Hekerta. — Pođite sa nama. Već sam kupio i konja za vas...

KRAJ

POSLEDNJI POGLAVICA MADOKA

Madočki rat u kome je malo pleme Indijanaca od svega pedeset tri ratnika pružalo dugotrajan otpor regularnoj vojsci od hiljadu ljudi potpomognutoj artiljerijom, ušao je u istoriju američkog Zapada kao nešto najsramnije po belog čoveka.

NOVEMBRA 1872. godine kapetan Džek, dvadesetjednogodišnji poglavica plemena Madok, sa crnom slutnjom u srcu posmatrao je sa jedne uzvišice četu konjanika u plavim uniformama koja se kasom približavala njegovom selu na obali reke Last [illegible]. Bila je to vojska koju je general Kenbi poslao da natera ovo malo tvrdoglavo pleme da ode u rezervat. Požurio je u selo i sazvao veće.

— Beli ljudi su nadmoćniji i oni će poubijati sve nas, a žene i decu oterati u rezervat. Borbom nećemo ništa postići. Oni su jači ,a njihove puške govore brže od naših.

Poglavičin govor primljen je sa negodovanjem. Ratnici nisu hteli da čuju glas razuma i nisu hteli da se predaju bez borbe.

— Ja sam za borbu — rekao je samouvereno jedan mladi ratnik. — Tek će borba pokazati ko je jači i ko će pobediti.

— I ja sam za borbu! — javio se drugi.

— I ja!

— I ja.

Glasanjem je odlučeno da se bore protiv vojnika i da ne dozvole da tek tako olako rade sa njima šta im je volja. Sada se odlučivanje glasanjem, koje je mladi poglavica po ugledu na bele uveo u svom plemenu, ljuto svetilo njemu samom. Morao se pokoriti volji većine.

Posle glasanja su ratnici sa puškama u rukama izašli na čistinu da dočekaju plave uniforme. Četa vojnika se zaustavila, vojnici su sjahali i sa puškama na gotovs u širokom luku pošli prema Indijancima. Komandant je hteo da prvo zaplaši Indijance, pa da zatim pregovara. Na njegovu komandu se četa zaustavila i pluton odjeknu.

Indijanci su bili iznenađeni. Brzo su se rasturili i pronašli zaklone, a onda su i oni otvorili vatru. Puc-

njava je potrajala neko vreme, a zatim prestala. Dim se sa bojišta polako razilazio i onda su se vojnici povukli noseći sa sobom deset mrtvih i pet ranjenih. Od Indijanaca su poginule samo tri žene i dva deteta.

Ovakav poraz bio je za belce nešto nečuveno, a madočki ratnici su ovu pobedu primili kao znak svoje nadmoćnosti nad belim čovekom. Tako je započeo madočki rat.

Mladi madočki poglavica je predosećao kuda ovaj sukob vodi. Želeo je da na neki način urazumi svoje ratnike i da pleme spase od uništenja. I baš tada je grupa njegovih ratnika, bez pristanka svoga poglavice, pošla u osvetnički pohod i u okolini ubila trinaest beli hnaseljenika. Poglavica čije je pravo ime bilo Kiantpuš, što znači Čovek od malo reči, znao je za posledice ovoga. Ponovo je pokušao da spase svoje pleme od uništenja. Zato je sa celim plemenom i svom imovinom napustio selo.

Jeziva i nema pustoš granitnog kamena puna klisura i pećina, slična nekom mrtvom pejzažu na Mesecu, dočekala je pleme Madoka. Bila je to pustoš zvana Kalifornija Lava Beds duga petnaest a široka deset kilometara. Sablasna pustoš bez vode i biljaka bila je najbolja prirodna tvrđava koja postoji u Americi. Tu je mladi poglavica smestio svoje pleme.

Indijanci su ovamo dopremili mnogo leda koji im je služio za dobijanje vode za piće i jelo, kao i sve ostalo što im je bilo potrebno za život. Tako pripremljeni počeli su da čekaju.

Sredinom januara stigla je vojska od četiri stotine vojnika i mnoštvo dobrovoljaca rudara, nestrpljivih da prosto zabave radi pobiju ovu šaku Indijanaca. Ceo kraj je opkoljen.

Vojnici su poslali poglavici poruku da se preda sa celim svojim plemenom. Opet su ratnici glasali i sa četrdeset prema trinaest pobedili oni koji su bili za borbu. Opet se glasanje osvetilo kapetanu Džeku. Kad su za ovo saznali, vojnici su vikali od sreće. Već su se pobojali da neće ubijati Indijance.

U rano jutro 17. januara vojnici su stavili bajonete na puške i u streljačkom stroju krenuli u napad. Nadali su se lakoj i brzoj pobedi. Indijanci su ih očekivali spremni. Žene i decu su sklonili u najdublju pećinu, a oni su zauzeli zaklone iza granitnih stena razbacanih unaokolo. Kada su iz jutarnje magle izronili vojnici i počeli pucati, Indijanci su odgovorili dosta preciznom vatrom. Punih deset sati su vojnici napadali, povlačili se i ponovo napadali, ali bez uspeha. Pri zalasku sunca, komandant je naredio opšte povlačenje. Pedeset vojnika je ostalo nepomično na bojištu, a Indijanci nisu imali čak nijednog ranjenog. Već je padao mrak kada su se Indijanke razmilele po bojištu da sa mrtvih vojnika skinu uniforme i pokupe oružje i municiju.

Svima je postalo jasno da Indijance neće tako lako isterati iz njihove tvrđave. Zato je sam general Kenbi doveo pojačanje i preuzeo komandu. Ali, ni on se nije usudio da napadne, već je samo iz topova tukao položaje Indijanaca i to bez ikakvog uspeha. Granitnoj tvrđavi nije mogao nauditi.

Započela je opsada. Štampa se rugala vojnicima zbog njihove nesposobnosti, a uzdizala i veličala pogla-

vicu kapetana Džeka. Pod pritiskom javnog mnjenja predsednik Grant je na bojište poslao svog specijalnog izaslanika, pukovnika Mičema sa zadatkom da spreči krvoproliće. Uostalom, ni general Kenbi nije želeo da i dalje proliva vojničku krv.

Krenuli su na pregovore. Kapetan Džek je sa nekoliko svojih ratnika dočekao na čistini ispred tvrđave generala Kenbija, pukovnika Mičema i nekoliko oficira. Ali pregovori nisu uspeli, jer je vojska tražila bezuslovnu predaju i odlazak Indijanaca u rezervat.

Ponovo su Indijanci glasali i ponovo su sa ogromnom većinom pobedili oni koji su bili za to da se borba nastavi. Ratnici su besno prebacivali svome poglavici.

— Zašto nisi ubio generala kada si to mogao?

— Ali, bili smo pod belom zastavom a ona znači da se neprijatelj ne sme ubijati!

— I tvoj otac je sedeo pod belom zastavom pa su ga beli ubili zajedno sa njegovih četrdeset ratnika. Jesi li sposoban da osvetiš svoga oca? — rugali su se ratnici svome poglavici.

Time su ratnici podsetili poglavicu na događaj koji se desio 1853. godine. Da bi se osvetili Indijancima koji su pobili neke bele naseljenike, Ben Rajt je sa svojim ljudima napao selo plemena Madok i pobio veći broj njegovih stanovnika, mada oni nisu bili ništa krivi. Tada je stari poglavica poveo svoje ratnike u rat protiv belaca. Ben Rajt je uspeo da namami starog poglavicu i njegovih četrdeset ratnika na pregovore za uspostavljanje mira i kršeći stari zakon o nepovredivosti pregovarača, sve ih mučki pobio.

Trebalo je više od deset godina pa da se pleme Madok malo povrati od ovog gubitka i da sin starog poglavice, kapetan Džek, postane novi poglavica.

Sada su ga podsetili na taj događaj i počeli mu se rugati zbog njegove miroljubivosti. Odjednom jedan mladi ratnik diže ruku i povika:

— Ja glasam za to da poglavica ubije generala!

— I ja, i ja... — vikali su ostali.

Tako je glasanjem odlučena sudbina negerala Kenbija.

— Ako želite da general Kenbi bude mrtav, onda ga ubijte vi! — bunio se poglavica.

— Ne. Mi smo izglasali da ga ubije naš poglavica i ti moraš učiniti ono što ti mi naredimo.

Opet se glasanje, taj običaj koji je on uveo u svom plemenu, ljuto osvetilo kapetanu Džeku. Nije želeo da učini tako nešto, jer je znao da će posledice biti strašne. Zato je o odluci svojih ratnika obavestio generala. Ali, ovaj se samo nasmejao na to, smatrajući da je tako nešto nemoguće.

Opet su Indijanci izašli na pregovore. Poglavica, na koga su njegovi ratnici budno pazili, pokuša sve da bi došlo do nekog uspeha u pregovorima. Nudio je čak, da njegovo pleme ostane ovde u ovoj pustinji. Sve je bilo uzalud. Oficiri su tražili bezuslovnu predaju.

— Zar ne vidite na šta me prisiljavate — viknuo je poglavica i ispod ogrtača izvukao pištolj

— Izvrši naređenje! — vikali su ratnici i uperili pištolje na svog poglavicu.

Oficiri nisu mogli verovati svojim očima. Iz poglavičinog pištolja suknu

plamen, ali metak promaši. Drugi metak je pogodio generala i na mestu ga ubio. Indijanci su zatim pobili i ostale.

Ozlojeđeni ovim izdajstvom vojnici su pošli na juriš ali su odbijeni. Prolazile su nedelje, a Indijanci su se uspešno branili. Bila je već sredina maja kada im je ponestalo hrane, a zatim i vode. Obeshrabreni pojedinci počeli su se predavati vojnicima. Četiri ratnika kojima su belci obećali amnestiju, odveli su vojnike noću do poglavičinog šatora. Bila su to četiri ratnika koji su naterali svoga poglavicu da puca u generala.

Tako je završen madočki rat. Ovaj rat koštao je Sjedinjene države preko pola miliona dolara i osamdeset jedan vojnički život. Poginulo je jedanaest Indijanaca i petnaest žena i dece.

Pleme Madoka su najzad oterali u rezervat, a kapetana Džeka i još trojicu njegovih ratnika izveli na sud.

Kapetan Džek je osuđen i obešen a da ni sam nije znao zašto. Želeo je da učini dobro i da živi u miru. Želeo je da svoje pleme nauči da živi prema običajima belaca. Glasanjem, običajem belaca, njegovi ratnici su ga naterali da čini ono što nije želeo, a zakoni belih su ga poslali na vešala. Milosti i pravde za crvenokošce nije bilo.

KRAJ

ČETVRTKOM U PRODAJI

PANORAMA

NOVO ! NOVO ! NOVO ! NOVO !

TREĆI BROJ

STRIPOTEKE „PANORAMA“

U AVGUSTU

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og U MESECU NOVA SVESKA!

64 STRANE — 1 DINAR!

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA 1.
ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG
AVGUST 1969.